ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 16.7.2025 г.
COM(2025) 547 final

2025/0221 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за създаване на Механизъм за свързване на Европа за периода 2028—2034 г., за изменение на Регламент (ЕС) 2024/1679 и за отмяна на Регламент (ЕС) 2021/1153

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

На 16 юли 2025 г. Комисията прие предложение за следващата многогодишна финансова рамка за периода след 2027 г., включително финансов пакет на стойност 81 428 000 000 EUR по Механизма за свързване на Европа (МСЕ) за инвестиции в трансевропейски транспортни и енергийни инфраструктурни мрежи, включително проекти за военна мобилност и за енергия от възобновяеми източници. Целта на това предложение е да се определи правното основание за МСЕ за периода 2028—2034 г.

• Основания и цели

За да постигне интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, ЕС има необходимост от съвременна, високопроизводителна и устойчива инфраструктура, която да помогне за свързването и интегрирането на транспортните и енергийните сектори в целия ЕС и във всички негови региони. Тези връзки са от решаващо значение за свободното движение на хора, стоки, капитали и услуги.

Трансевропейските транспортни и енергийни мрежи:

- улесняват трансграничните връзки;
- гарантират сигурността в ЕС;
- повишават конкурентоспособността на социалната пазарна икономика на Европа;
- допринасят в борбата срещу изменението на климата; и
- премахват изолацията и насърчават по-тясното икономическо, социално и териториално сближаване.

Освен това, трансевропейските мрежи с голям капацитет са необходими, за да се увеличи устойчивостта на ЕС и неговата военна готовност.

Безпрепятствените транспортни и енергийни връзки в Европа ще допринесат за успеха на единния пазар. Те ще осигурят осезаеми ползи за всички европейски граждани и предприятия, като така за тях става по-ефикасно и по-устойчиво да пътуват, да превозват стоки, както и да имат достъп до енергия, която е сигурна, на достъпна цена и декарбонизирана.

За тази цел, МСЕ подкрепя инвестициите както в транспортната, така и в енергийната инфраструктура, посредством развитие на трансевропейските мрежи и в трансграничните проекти за енергия от възобновяеми източници. С оглед на нарастващите рискове, свързани с природните и технологичните опасности, променящите се заплахи за сигурността, както и с други смущения, важно е да се даде гаранция, че инвестициите по МСЕ са съобразени с рисковете и са устойчиви при бедствени условия в съответствие с целите на европейската стратегия за Съюз на готовност.

МСЕ е съсредоточен върху проекти с най-висока добавена стойност за ЕС и действа като катализатор за инвестиции в проекти от трансгранично въздействие и европейски оперативно съвместими системи, финансирането за които трябва да продължи след 2027 г. Като осигурява подкрепа за трансграничните проекти директно на ниво ЕС,

МСЕ спомага за преодоляването на координационните проблеми, възникващи от проекти, включващи няколко юрисдикции. С ефикасния си начин на работа МСЕ допринася за преодоляването на неефективността на пазара и спомага за привличането на допълнителни инвестиции и финансиране от други източници, като например националните бюджети, националните тарифни системи за енергията и частния сектор, като се използва пълният набор от инструменти, които са налични по Финансовия регламент.

По отношение на транспорта, целта на МСЕ е да допринесе за завършването на трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T), като ударението е върху завършването на основната мрежа и на разширената основна мрежа до 2030 г. и 2040 г. Развитието на мултимодална европейска транспортна мрежа е ключово условие за растежа и устойчивостта в Европа — от входните пунктове (пристанищата) до основните сухопътни връзки, необходими за единния пазар и за свързаността на регионите. В този контекст МСЕ по-специално ще се концентрира върху инфраструктурни проекти със силно изявено трансгранично измерение, като например проекта „Rail Baltica“, базовия тунел „Бренер“, вътрешния воден път Сена — Еско, Бърно — Братислава, Солун — Букурещ или развитието на връзките между вътрешността и пристанищата от TEN-T.

МСЕ, в тясна съгласуваност с Европейския фонд за конкурентоспособност и националните и регионалните планове за партньорство, също така подкрепя оперативно съвместимата, безопасна и интелигентна мобилност на мрежата TEN-T (например като внедрява европейски системи за управление на движението като европейската система за управление на железопътното движение или речните информационни услуги относно вътрешните водни пътища), или там, където това е уместно, като гарантира тяхната взаимосвързаност чрез оперативната съвместимост, стандартите или потребителските терминали, с космическите системи на ЕС като „Галилео“, „EGNOS“ и „IRIS“, за позициониране, навигиране и времево синхронизиране и за сигурна свързаност, съответно, и съдейства за прехода на ЕС към устойчива и декарбонизирана мобилност (например като предоставя захранване от наземната електрическа мрежа на морски съдове в пристанищата на TEN-T).

МСЕ може също така да инвестира в трансгранична свързаност с трети държави, осъществявайки разширението на коридорите на TEN-T с държави кандидатки. Например това беше направено в периода 2021—2027 г. за свързването с Украйна и Молдова, като се подобри функционирането на коридорите на солидарността, и като стартираха подготвителните работи за синхронизирането на междурелсието в тези две страни със стандарта в ЕС. Независимо че това беше обосновано предвид кризата, настъпила вследствие на агресивната война на Русия срещу Украйна, както и в очакване на тяхната по-близка интегрираност с пазара на ЕС, подобни инвестиции отклоняват ресурси от проекти, намиращи се на територията на Съюза.

Ако трансграничните проекти по TENT-T не бъдат завършени, нарастването на времето и разходите за пътуване на хората и стоките би довело до икономически загуби, дължащи се на намаление в общата производителност на труда и по-бавния растеж на търговията вътре в ЕС. Това би се равнявало на намаляване на БВП с -0,4 % през 2030 г. и с -0,8 % през 2050 г., ако се направи сравнение със сценарий, в който трансграничните проекти по TEN-T бъдат завършени. Трудовата заетост в държавите

членки също така би спаднала с -0,08 % през 2030 г. и с -0,13 % през 2050 г., сравнено с отправната точка[1].

МСЕ също така следва да предостави финансиране на ЕС за осъществяването на транспортни проекти с двойна употреба (гражданска и военна), с които да се осигури безпроблемната военна мобилност в ЕС. Към днешна дата, транспортната инфраструктура в ЕС (в това число и TEN-T) не позволява широкомащабни движения на войски и на тежка техника и материали, ако съответното известие е подадено късно. Това е от съществено значение за европейската сигурност и отбрана, както е отчетено в Съвместната бяла книга за европейската отбранителна готовност до 2030 г., приета на 19 март 2025 г. МСЕ също така допринася за крайната цел — европейската стратегия за Съюз на готовност — с която да се създаде сигурен и устойчив Съюз, чиято цел е да съхрани жизненоважните функции на обществото при всякакви обстоятелства.

ЕС е определил четири приоритетни мултимодални коридора за военна мобилност, покривайки железопътните и шосейните линии, реките, моретата и въздушното пространство, които се нуждаят от големи и спешни инвестиции, за да се улесни движението на войските и военната техника. Това включва разширяването на железопътните тунели, укрепването на шосейните и железопътните мостове, както и разширяването на пристанищните и летищните терминали. Заедно с държавите членки и с военната общност се установиха приоритетни инвестиции, с които да се отстранят участъците, които са с най-голяма спешност и са най-затруднени („горещите точки“).

Като съществен инструмент, с който да се завърши Енергийният съюз, МСЕ предоставя финансиране на два типа трансгранични енергийни проекти:

- енергийни инфраструктурни проекти в транспортните сектори на електроенергията, водорода и въглеродния диоксид, които са със значителни трансгранични последици и на които са дадени статут на проекти от общ интерес (ПОИ) или проекти от взаимен интерес (ПВИ) по регламента на TEN-E;
- трансгранични проекти в областта на енергията от възобновяеми източници, които се основават на споразумение за сътрудничество между държави членки съгласно Директивата за енергията от възобновяеми източници.

Тези проекти имат ключово значение за i) подобряването на сигурността в енергоснабдяването в ЕС и в съседни трети държави; ii) декарбонизацията на енергийната система; iii) улесняването на интегрирането на източниците на възобновяема енергия, както по суша, така и по море; iv) по-добрата интеграция на енергийните пазари; и v) предоставянето на достъп на домакинствата и на предприятията в Европа до енергия на достъпна цена; като по този начин се допринася за конкурентоспособността на европейската икономика и за благополучието на хората.

В своите заключения по „Постигането на напредък по отношение на устойчивата инфраструктура на електроенергийната мрежа“, приети от Съвета по транспорта, далекосъобщенията и енергетиката на 30 май 2024 г., Съветът признава „безпрецедентните нужди от инвестиции в електроенергийните мрежи както на

[1] Европейска комисия: Генерална дирекция „Мобилност и транспорт“, Schade, W., Khanna, A., Mader, S., Streif, M. et al., *Support study on the climate adaptation and cross-border investment needs to realise the TEN-T network*, Служба за публикации на Европейския съюз, 2024 г., https://data.europa.eu/doi/10.2832/7839720

равнище пренос, така и на равнище разпределение, за да се гарантира силно взаимосвързана, интегрирана и синхронизирана европейска електроенергийна система“, приканва Комисията „да потърси начини за увеличаване на общите инвестиции в инфраструктурата на електроенергийната мрежа“, и подчертава „необходимостта от стабилен МСЕ, за да се реагира адекватно и да се подкрепят нарасналите нужди от инвестиции в проекти за развитие на електроенергийни мрежи на сушата и в морето“.

- **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката**

Общата цел на МСЕ е да се подкрепя постигането на целите в областта на транспортния и енергийния сектор за трансевропейските мрежи и трансграничното сътрудничество в областта на енергията от възобновяеми източници, като се даде възможност или се ускорят инвестициите в проектите от общ интерес и проектите от взаимен интерес, и като се подкрепи трансграничното сътрудничество в областта на производството на енергия от възобновяеми източници.

В транспортния сектор МСЕ допринася за постигането на дългосрочните цели на ЕС като завършването на основната мрежа TEN-T до 2030 г.[2], завършването на разширената основна мрежа до 2040 г., и там, където е релевантно, напредването по отношение на завършването на широкообхватната мрежа до 2050 г. чрез подготвителни проучвания. В частност за завършването на основната мрежа, следващата многогодишна финансова рамка (МФР) ще бъде от решаващо значение.

Инвестициите, финансирани по МСЕ, също така подкрепят прехода към мобилност, която е чиста, с оперативна съвместимост, и мултимодална. МСЕ също така спомага за разработването на европейска високоскоростна железопътна мрежа, която има за цел да свърже столиците на ЕС (включително чрез нощни влакове), както и да ускори железопътните превози.

В енергийния сектор МСЕ допълва рамката на Трансевропейската енергийна мрежа (TEN-E) и подбора на ПОИ и на ПВИ. Съгласно Регламента за TEN-E, следната логика в три стъпки се прилага към инвестициите в тези ПОИ и ПВИ. Първо, пазарът тследва да се ползва с приоритет при инвестирането. Второ, ако инвестициите не се направят от пазара, следва да бъдат проучени възможности за регулаторни решения и да се коригира релевантната регулаторна рамка, ако това е необходимо. Трето, когато предходните две стъпки не са достатъчни, за да се доставят необходимите инвестиции в ПОИ, могат да се предоставят безвъзмездни средства по МСЕ на отговарящите на изискванията ПОИ в краен случай. МСЕ също така допълва механизмите за сътрудничество, изложени в Директивата за енергията от възобновяеми източници, като статистическите трансфери, съвместните проекти или схемите за съвместно подпомагане.

[2] Регламент (ЕС) 2024/1679 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. относно насоките на Съюза за развитието на трансевропейската транспортна мрежа, за изменение на регламенти (ЕС) 2021/1153 и (ЕС) № 913/2010 и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1315/2013, ОВ L , 2024/1679, 28.6.2024 г., http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1679/oj

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

Транспортната и енергийната инфраструктура и производството на енергия ще бъдат подкрепени в различни степени от различни финансови програми и инструменти на ЕС, включително МСЕ, националните и регионалните планове за партньорство, Европейския фонд за конкурентоспособност и „Хоризонт Европа“, както и „Глобална Европа“.

Важно е различните инструменти и програми за финансиране от ЕС да се използват по най-ефикасния начин и така да се увеличат максимално взаимното допълване и добавената стойност на инвестициите, подкрепяни от ЕС. Това следва да бъде постигнато чрез новата структура на МФР, като се поддържа съгласуваност в различните програми на ЕС, избягват се застъпванията и се поставя ударение върху инвестициите с висока добавена стойност за ЕС.

В този контекст МСЕ следва да се съсредоточи върху подкрепянето на i) проекти с трансгранично измерение по отношение на мрежите TEN-T и TEN-E, ii) проекти за безпрепятствена военна мобилност в целия ЕС, и iii) проекти в областта на сътрудничеството в енергията от възобновяеми източници. Инвестициите в мрежата TEN-T по Националните и регионалните планове за партньорство следва да допълват инвестициите по МСЕ.

Разширяването на коридорите на TEN-T до държави кандидатки и на транспортната и енергийна инфраструктура в трети държави следва да бъде подкрепяно в близко сътрудничество с „Глобална Европа“.

Ще се работи в посока на засилен процес на съвместно създаване между НИИ и МСЕ, в частност за декарбонизацията на всички транспортни методи, но също така и за енергетиката. „Хоризонт Европа“ също така ще продължи да подкрепя научните изследвания и иновациите в транспорта и енергетиката. Европейският фонд за конкурентоспособност ще покрие разрастването и внедряването на авангардни иновативни решения за декарбонизацията, дигитализацията, устойчивостта и издръжливостта на транспорта и енергията (например ново поколение на Европейската система за управление на въздушното движение, с подкрепата на ИИ, и облачните технологии, двойната употреба за граждански и военни цели и нулевите емисии на транспорта от бъдещето). В частност, той следва да установи най-добрата комбинация от частен и публичен капитал за подобни инвестиции.

Действията на МСЕ следва да се използват за противодействие на неефективността на пазара или на неоптимални инвестиционни ситуации — пропорционално и без дублиране или изместване на частното финансиране и с постигане на ясна добавена стойност за ЕС. В това отношение мерките по МСЕ и Съюза за спестявания и инвестиции[3] могат да са взаимно подкрепящи се, като публичното финансиране може да доведе до намаляване на риска при големите инфраструктурни проекти и да привлече частни инвестиции в ЕС, създавайки значителен ефект на ливъридж. Същевременно, нарастващата достъпност на ефикасни колективни средства за инвестиции, като европейските фондове за дългосрочни инвестиции (ЕФДИ), може по ефикасен начин да катализира дългосрочни инвестиции чрез институционални и други частни инвеститори в инфраструктурни проекти, като така биха допълнили и

[3] COM/2025/124 final

разширили финансирането, което е достъпно чрез МСЕ. Това също така ще обезпечи съгласуваността между действията по програмата и правилата за помощ на държавите от ЕС, включително мултинационални проекти като например важните проекти от общоевропейски интерес (ВПОИ), като се избягват нежелателни деформации в конкуренцията на единния пазар.

Транспортните и енергийни цели на Съюза трябва да се постигнат по такъв начин, че да се гарантират конкурентоспособността, икономическият растеж, сближаването и сигурността, в съответствие с политиките в областта на климата и на околната среда. Инвестициите следва да подкрепят достигането на климатична неутралност до 2050 г., да избягват загубите на биологичното разнообразие, и да намаляват или елиминират замърсяването, в съответствие с политиката и законодателството на ЕС. Когато е целесъобразно, в проектите могат да се интегрират природосъобразни решения, тъй като те могат често да повишат устойчивостта спрямо изменението на климата, като същевременно са икономически ефективни и допринасят за ползите за обществото.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

• Правно основание

Трансевропейските мрежи са обхванати от член 170 от ДФЕС, в който се посочва: „Съюзът дава своя принос за установяването и развитието на трансевропейски мрежи в областта на транспорта, далекосъобщенията и енергийната инфраструктура“.

Правото на ЕС на действия в областта на финансирането на инфраструктурата е посочено в член 171 от ДФЕС, който предвижда, че Съюзът „може да подкрепя проекти от общ интерес, които са подкрепени от държавите членки (…), по-специално под формата на проучвания за възможностите за изпълнение, гаранции или субсидии за покриване на лихви“.

В член 172 от ДФЕС се уточнява, че „насоките и другите мерки, посочени в член 171, параграф 1, се приемат от Европейския парламент и Съвета в съответствие с обикновената законодателна процедура и след консултация с Икономическия и социалния комитет и Комитета на регионите.“

Трансграничното сътрудничество в областта на енергията от възобновяеми източници е обхванато от член 194, параграф 1, където се предвижда, че „[в] рамките на установяването или функционирането на вътрешния пазар и предвид необходимостта от опазване и подобряване на околната среда, политиката на Съюза в областта на енергетиката има за цел, в дух на солидарност между държавите членки: а) да осигури функционирането на енергийния пазар; б) да обезпечи сигурността на енергийните доставки в Съюза; [и] в) да насърчава енергийната ефективност и спестяването на енергия, както и разработването на нови и възобновяеми енергийни източници“.

За тази цел, както е уточнено в член 194, параграф 2 ДФЕС, „ Европейският парламент и Съветът, като действат в съответствие с обикновената законодателна процедура, установяват необходимите мерки за постигане на целите, посочени в член 194, параграф 1“.

• Субсидиарност (при неизключителна компетентност)

Мащабът и видът на проблемите, с които се занимава МСЕ, изискват изрично действия на равнище ЕС, тъй като по своето естество тези проблеми имат европейско измерение и могат да бъдат по-ефективно разрешени на равнището на ЕС, което ще доведе до по-големи ползи като цяло, по-бързо изпълнение и намаляване на разходите, ако Комисията координира действията на държавите членки.

Финансирането от Съюза също така е най-уместното средство за справяне с финансовите предизвикателства, с които трансграничните проекти обикновено се сблъскват. Неравномерното разпределениемежду различните държави членки на ползите от проектите и на разходите във връзка с проектите правят финансирането на тези проекти по-трудно, когато то се осъществява само от национални източници.

- **Пропорционалност**

Предложението е в съответствие с принципа на пропорционалност и попада в обхвата на разпоредбите за действия в областта на трансевропейските мрежи, определени в член 170 ДФЕС, и на член 194 ДФЕС по отношение на трансгранични проекти в областта на енергията от възобновяеми източници. Предвидените в настоящото предложение действия са ограничени изрично до европейското измерение на инфраструктурата в транспортния и енергийния сектор, както и трансграничното разгръщане на възобновяемите енергийни източници.

- **Избор на инструмент**

Законодателният инструмент, както и видът на мярката (т.е. финансиране), са посочени в ДФЕС, който осигурява правната основа за МСЕ и в който се посочва, че задачите, приоритетните цели и организацията на трансевропейските мрежи могат да бъдат посочени в регламенти.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ РЕТРОСПЕКТИВНИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Ретроспективни оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

Последващата оценка на МСЕ за 2014—2020 г. и междинната оценка на МСЕ от 2021—2027 г. се провеждат успоредно, и работата е в напреднала фаза.

По отношение на МСЕ 2014—2020 г. в транспортния сектор всички споразумения за предоставяне на безвъзмездни средства приключиха в края на 2024 г. и проектите са в процес на прекратяване. Към момента, повече от половината от проектите са прекратени. Те имат степен на усвояване в размер на 91,3 % от разпределения бюджет, в сравнение с размера на последното споразумение за предоставяне на безвъзмездни средства, което е в сила. Имайки предвид тази висока степен на усвояване, много голяма част от прекратените проекти постигнаха своите цели, както е посочено в споразумението за предоставяне на безвъзмездни средства (например: напредък по осъществяването на трансграничните участъци, внедряването на Европейска система за управление на железопътното движение (ERTMS), подобрени свързаности на вътрешността на страната с пристанища, подобрени вътрешни водни пътища, и т.н.).

За МСЕ 2014—2020 г. портфейлът в енергийния сектор обхващаше 149 дейности, като от тези дейности 141 вече са финализирани. Осем дейности, включващи големи

строителни проекти в електроенергийния сектор, все още са в ход. Крайният финансов напредък по целия портфейл на МСЕ-1 към края на 2024 г. е 58 %.

Почни целият бюджет за транспорт и по-голямата част от енергийния бюджет за текущите години по МСЕ (2021—2027 г.) са разпределени по проекти. Бюджетът за военна мобилност по МСЕ — Транспорт (1,7 милиарда евро) е заделен още в началото на периода след пълномащабното нашествие на Русия в Украйна и е изцяло разпределен. Последните финансови средства бяха разпределени в началото на 2024 г, като така ресурсите за оставащите четири години по текущата МФР свършват. Към края на 2024 г. няколко проекта бяха финализирани (напр. инфраструктурата за алтернативни горива, безопасните и сигурни зони за паркиране). В рамките на МСЕ — Енергетика 166 ПОИ и ПВИ бяха избрани по първия списък за ПОИ и ПВИ, от които 41 получиха финансиране по конкурса за 2024 г., което показва значителните потребности от финансиране в трансграничната енергийна инфраструктура.

Имайки предвид, че инвестирането в инфраструктура е дългосрочен процес, твърде рано е да се измерят последиците от МСЕ за 2021—2027 г. 1,5 милиарда евро са обезпечени по МСЕ като неподлежащи на възстановяване безвъзмездни средства, с което се засилва трансграничната свързаност между ЕС и Украйна и се увеличават капацитетите по коридорите на солидарността и коридорите по TEN-T.

Предварителните констатации и на двете оценки по МСЕ потвърждават, че програмата се представя добре към днешна дата. Инструментът е проектиран така, че да е подходящ за посрещането на историческата липса на средства в трансграничната инфраструктура с висока европейска добавена стойност, като специално се обособява финансиране за тези проекти в един инструмент със специална цел. Той е съгласуван с други инструменти за финансиране и политики на ЕС, по-специално по отношение на декарбонизацията и устойчивостта на околната среда. Неговият модел на управление (използването на покани за представяне на предложения и прякото управление на финансови средства чрез централизирана служба) е добре пригоден за посрещането на нуждите на програмата и предоставя еднакви условия на конкуренция за заявителите.

Финансирането по МСЕ последователно се възприема като незаменимо за реализираното на жизненоважни транспортни проекти, които иначе биха се сблъскали със значителни забавяния, намален обхват, или не биха били изпълнени изобщо поради недостатъчно национално или частно финансиране. Извън пряката финансова подкрепа, МСЕ също така има значителен стимулиращ ефект, като привлича допълнителен публичен и частен капитал и действа като стратегическа основа за инвестиции.

Последните данни за броя и стойността на действията, финансирани по тема и подпрограма, както и отчетът за изпълнението на програмата за МСЕ в периода 2021—2027 г., дават основания да се смята, че МСЕ се движи по график към постигането на повечето от своите целеви резултати и се представя силно при постигането на очакваните крайни резултати. Макар цялостните резултати и въздействия да изискват време, за да се реализират, текущата траектория на програмата подсказва положителни резултати, които са в съответствие с целите ѝ.

Както се предвижда с член 22, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2021/1153 за създаване на МСЕ[4], който е в сила в момента, Комисията ще публикува доклад за напредъка през есента на тази година по отношение на осъществяването на програмата от 2021 до 2024 г. Той ще представи за всеки сектор: различните покани за представяне на предложения, основните области за инвестиции и начина, по който МСЕ е успял да реагира на най-новите кризи.

- **Консултации със заинтересованите страни**

Поредица от обществени консултации, обхващащи целия спектър от бъдещо финансиране на ЕС, бяха започнати на 12 февруари и останаха отворени до 6 май 2025 г. Една от консултациите обхващаше фондовете на ЕС, осъществени с държави членки и региони, и включваше трансевропейските мрежи, политиката на сближаване, общата селскостопанска политика, общата политика за рибарство, морската политика и вътрешните работи.

По отношение на трансевропейските мрежи, заинтересованите страни подчертаха критичното значение на поддържането на инструмент на равнище ЕС със специална цел, предвиден за транспортната инфраструктура (като МСЕ), отделно от националните инвестиционни пакети.

Публичните власти от Централна и Източна Европа се застъпват за подкрепа от ЕС със специална цел, с която да се модернизират и разширят ключови коридори на TEN-T, като се позовават на забавяния в електрификацията, участъци със затруднения в капацитета на товарния транспорт, както и пропуски в мултимодалната свързаност. Например при запитване поляци и румънци посочват необходимостта от по-добри връзки между Изтока и Запада и от оперативно съвместими системи за сигнализация, с които да се подобри трансграничната мобилност.

В областта на енергетиката, заинтересованите страни изтъкват няколко постоянни предизвикателства, които подкопават ефективността и всеобхватността на подкрепата от ЕС за енергийната инфраструктура. Публичните власти от Румъния, Полша, Германия и Испания подчертават, че остарялата мрежова инфраструктура, най-вече в селските и в зависимите от въглищата райони, действа възпиращо при използването на енергия от възобновяеми източници. Тези региони често имат недостиг на капацитет за пренос или се сблъскват със закъснения в модернизирането на мрежата, което води до застой по някои проекти и непостигнати климатични цели. Регионалните и общинските участници, по-специално от Финландия и балтийските страни, изразяват притеснения относно бавния напредък на трансграничните междусистемни връзки и нехармонизираното планиране между държавите и ЕС. Това се разглежда като отслабващо устойчивостта и оперативната съвместимост на европейската енергийна система, по-специално в контекста на геополитическото напрежение.

От март до май 2025 г., Комисията европейски граждански панел за нов европейски бюджет, чрез който гражданите да общуват с институциите на ЕС и да изказват своите виждания по отношение на процеса по създаване на политики в ЕС. Събитието включваше три сесии, събирайки 150 произволно избрани граждани, включително

[4] Член 22, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2021/1153 на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2021 г. за създаване на Механизъм за свързване на Европа и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1316/2013 и (ЕС) № 283/2014 (текст от значение за ЕИП) от 7 юли 2021 г.

сесия с физическо присъствие от 28 до 30 март, втора онлайн сесия (25—27 април), както и трета последна сесия в Брюксел (16—18 май). Участниците, избрани от всички 27 страни в ЕС и представляващи разнообразието на ЕС, размишляваха върху елементите на бюджета на ЕС, които могат да донесат най-голямата добавена стойност за европейците, и също така изтъкнаха значението на трансграничната инфраструктура, най-вече в транспорта. Значителен брой държави членки поискаха допълнително бюджетиране за военната мобилност по време на междинния преглед на действащата МФР през 2024 г. поради изчерпването на финансовия пакет за МСЕ. Много държави членки също така периодично призовават военната мобилност да бъде определена като приоритет за инвестициите на ЕС в транспортната инфраструктура, като се има предвид общият геополитически контекст и развитията в областта на сигурността на срещи на Съвета и във формати, свързани със сигурността и отбраната.

- **Оценка на въздействието**

Предложението е подкрепено чрез предварително разпределените национални пакети във връзка с оценката на въздействието до МФР след 2027 г., изпратени до Комитета за регулаторен контрол на 7 юли 20205 г. Комитетът издаде своето становище на 10 юли.

Оценката на въздействието се фокусира върху проекта и обхвата на националните и регионалните планове за партньорство за осъществяването на бъдещите предварително разпределени на национално равнище пакети. За инвестиции в трансевропейския транспорт (включително във военната мобилност), енергийната инфраструктура и трансграничното сътрудничество в областта на енергията от възобновяеми източници бяха оценени две възможности за финансирането на трансгранични проекти: осъществяване по предварително разпределени на национално равнище пакети или инструмент със специална цел за трансгранични проекти.

Оценката на въздействието сравни опита, придобит от осъществяването на трансгранични проекти по текущи национални и регионални планове (напр. политиката на сближаване, Механизма за възстановяване и устойчивост) с опита в рамките на МСЕ. Тя също така даде оценка на административната тежест, носена от властите на държавите членки и от организаторите на проектите по отношение и на двете възможности и разгледа оптималното използване на фондовете на ЕС.

Оценката на въздействието стигна до заключението, че подкрепата, която се управлява пряко от ЕС, би осигурила предвидимостта и стабилността, от които се нуждаят сложните трансгранични проекти. Разпределянето на безвъзмездните средства въз основа на конкурентен и поетапен подход би дало възможност за фокусиране върху най-зрелите проекти.

По-тесните връзки между финансирането от Съюза и приоритетите в различните области на политиката по националните планове биха подсилили тяхното трансгранично измерение. Въпреки това изпълнението на проектите за трансгранична инфраструктура чрез плановете би било по-сложно и по-скъпо както за властите в държавите членки, така и за организаторите на проектите. Ако държавите членки трябва да синхронизират инвестиционните си програми с тези на съседните страни, то процесът би бил дълъг, както по време на първоначалните преговори по отделните планове, така и ако има изменения. Например Германия ще трябва да координира своя национален план с осем съседни държави членки; Унгария — с пет. В случаите, когато процесът се забавя в една или повече държави членки, това може доведе до верижни забавяния. Комисията би могла да подкрепи тези координационни усилия (както по

време на преговорите, така и през предоставянето на техническа помощ чрез плановете), но тежестта, носена от властите в държавите членки, ще продължи да бъде значителна. Това също така би могло да повиши значително административната тежест за организаторите на проектите, които ще трябва да изпълнят своите трансгранични проекти по различни национални планове и да представят отчети по отделни схеми за отчитане и одитиране (по една за всяка държава членка).

Оценката на въздействието обаче подчертава, че националните и регионалните планове за партньорство биха могли да осигурят допълващи инвестиции за трансгранични участъци и за проекти, които са от голямо значение за ЕС. Те могат да включват участъци от национален интерес по трансевропейските мрежи и определени енергийни проекти, като например увеличаване на преносната способност на национални мрежи, което подкрепя трансграничните междусистемни връзки. Тъй като тези проекти биха се извършили на територията на отделна държава членка, то тяхното осъществяване не би включило допълнителните разходи, споменати по-горе за трансграничните проекти, включващи повече от една държава членка. Разпределенията на средства за тези проекти могат също да бъдат от голямо значение, когато се комбинират с финансиране от ЕС, като част от търгове, които са с централно управление, имат трансгранично измерение и са свързани с енергията от възобновяеми източници (моделът „търг като услуга“).

Пряко управляваната подкрепа от ЕС би осигурила предвидимостта и стабилността, необходими на сложните трансгранични проекти. Отпускането на финансиране пряко на равнище ЕС би позволило да се поддържа дългосрочният политически ангажимент към стратегическите проекти, да се създаде достатъчна сигурност, предвидимост и стабилност у други инвеститори. Прякото управление също така би улеснило координираното осъществяване на проектите за военна мобилност, за да се улесни безпроблемното и бързо транспортиране на войски и военна техника през ЕС.

Разпределянето на безвъзмездни средства въз основа на конкурентен и поетапен подход и с пряко управление би осигурило предвидимостта на финансирането и би дало възможност за фокусиране върху най-зрелите (етапи на) проектите. Освен това, ако има значителни забавяния по време на осъществяването или ако разходите по проектите са по-ниски от първоначалните очаквания (например чрез успешни процедури за възлагане на обществени поръчки), сумите, които не са използвани от бенефициери, могат да се преразпределят към други проекти. Принципът на МСЕ „използваш или губиш“ гарантира, че средствата се оптимизират вътре в програмата и се преразпределят към други проекти, предлагащи най-добрата добавена стойност за ЕС. За периода 2014—2020 г. на МСЕ подходът „използваш или губиш“ ще направи възможно увеличаването на програмното усвояване от около 80 % до 90 %, въз основа на актуалните приблизителни прогнози.

Прякото управление на сложни трансгранични проекти също така би намалило административните разходи на властите в държавите членки. Икономиите от мащаба, следващи модел на изпълнение, основан на разходите, спомагат за поддържането на ниски общи разходи за пряко управление. Това се потвърждава от високото производствено съотношение, като всеки еквивалентен член на персонала на пълно работно време борави със среден бюджет от 25 милиона евро всяка година. Това обхваща целия жизнен цикъл на програмното управление, от публикуването на конкурса до одита, включително обратната връзка за политиката и отчитането. Прякото управление на трансгранични проекти в областта на транспорта и енергетиката е с

разходна ефективност и представлява 0,39 % от средствата на ЕС за периода от 2021 до 2027 г., включително всички разходи за координирането и управлението, направени от Комисията.

Съществуването на отделен инструмент би изисквало, обаче, усилия за обезпечаването на съгласуваността в транспортните и енергийните инвестиции, които биха били включени в плановете.

Предложението на Комисията отразява ползите от един инструмент със специална цел за трансгранични проекти, установени в оценката на въздействието.

- **Опростяване**

Глобалните усилия на Комисията за опростяване по МФР след 2027 г. също така ще бъдат приложими към изпълнението на програмата по МСЕ.

Замисълът на МСЕ е да се намалят застъпванията и сложността. По отношение на транспортната и енергийната инфраструктура, МСЕ следователно ще се фокусира върху проекти с ясно изразено трансгранично измерение, които допълват инвестициите по националните и регионални планове за партньорство.

Правилата на националните и регионалните планове за партньорство и МСЕ са синхронизирани в максимална степен. Ясното поставяне на граници между МСЕ и националните и регионалните планове за партньорство и синхронизирането на правилата биха намалили настоящите усложнения при финансирането на ЕС и биха осигурили ползи както за властите на държавите членки, така и за бенефициерите.

За допълнително опростяване МСЕ ще разчита — там, където това е подходящо — на опростени разходни възможности (еднократни суми, единични разходи), когато се разпределят безвъзмездни средства. Регламентът също така ще предвиди една още по-опростена правна рамка за МСЕ, чрез възможността да се прехвърлят разпоредби и условия към работни програми.

Регламент (ЕС) [XXX]* на Европейския парламент и на Съвета [Регламент за изпълнението], предложен като част от МФР за периода след 2027 г., цели да намали непоследователността и сложността на изискванията за мониторинг и отчитане. Разпоредбите за мониторинг, оценка и отчитане няма да бъдат определени поотделно за всеки финансов инструмент като МСЕ, а ще бъдат опростени и рационализирани през цялата МФР, включително за информация, комуникация и видимост.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Предложението на Комисията за МСЕ включва следните средства: 81 428 000 000 EUR (по актуални цени).

Въз основа на положителния опит при изпълнението на предишни програми по МСЕ, Комисията предлага да продължи изпълнението на новата програма — за двата сектора в МСЕ, — с пряко управление от Комисията и от изпълнителна агенция.

Както е описано в подробности в Законодателната обосновка за финансовото и цифровото отражение, предложеният бюджет ще покрие всички необходими оперативни разходи за изпълнението на програмата по МСЕ, заедно с разходите за човешки ресурси и други административни разходи във връзка с управлението на програмата.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Подробно разяснение на конкретните разпоредби на предложението**

Член 1 — Предмет

Този член представя предмета на Регламента, а именно създаването на програмата Механизъм за свързване на Европа.

Член 2 — Определения

Този член посочва определенията, свързани с Регламента.

Член 3 — Цели на програмата

Този член посочва общата цел на програмата и специфичните цели по сектори.

Член 4 — Бюджет

Този член посочва ориентировъчното финансово разпределение за програмата.

Този член включва разпоредба за покриването на всички необходими разходи, свързани с подготовката, мониторинга, контрола, одита, оценката и други дейности; необходимите проучвания, заседания на експерти, корпоративни ИТ инструменти и всякаква друга техническа и административна помощ, необходима във връзка с управлението на програмата.

Член 5 — Допълнителни ресурси

Този член посочва условията за допълнително финансово участие за програмата.

Член 6 — Алтернативно, комбинирано и кумулативно финансиране

Този член гарантира, че за действие, за което е предоставено финансиране по Програмата, може да бъде предоставено финансиране и по друга програма на ЕС, при условие че финансирането не обхваща едни и същи разходи.

Член 7 — Трети държави, асоциирани към програмата

Този член посочва условията, при които трети държави могат да участват в програмата.

Член 8 — Изпълнение и форми на финансиране от Съюза

Този член посочва метода на управление на МСЕ, а именно прякото управление. Всички форми на финансиране и финансова подкрепа, предвидени по Финансовия регламент, могат да бъдат използвани. Подкрепата за Финансовите инструменти или бюджетните гаранции се канализира чрез инвестиционния инструмент на ЕФК (Европейския фонд за конкурентоспособност) или чрез механизма за изпълнение ГЕ (Глобална Европа).

Член 9 — Допустимост

В този член се определят критериите за лица и образувания, които ще бъдат допускани до тази програма.

Член 10 — Допълващи правила за безвъзмездни средства

Този член посочва условията за намаляване, временно спиране, прекратяване или прехвърляне на безвъзмездни средства, с цел да се осигури добро финансово управление и да се намалят рисковете, свързани със значителните закъснения, които могат да възникнат по отношение на големите инфраструктурни проекти. В него се посочва, че безвъзмездните средства могат да бъдат намалени или прекратени, ако действието, за което тези безвъзмездни средства са отпуснати, не е започнало в рамките на една година след началната дата, посочена в споразумението за предоставяне на безвъзмездни средства, или ако при преглед на напредъка по действието се установи, че изпълнението на действието е претърпяло такива големи закъснения, че целите на действието вероятно няма да бъдат постигнати. Този член предвижда опростявания на споразуменията за предоставяне на безвъзмездни средства, свързани с глобален проект.

В него също така се определят максималните дялове на съфинансиране, приложими за всеки отделен сектор.

Член 11 — Трансгранични проекти в областта на енергията от възобновяеми източници

Този член определя целите и условията за трансграничните проекти в областта на енергията от възобновяеми източници. Той осигурява общите критерии и процедурните изисквания, чрез които да се подберат тези проекти, и оправомощава Комисията да установи специфичните критерии и детайлите по процеса за тези проекти посредством делегиран акт. Този член също така предвижда възможността за прехвърляне на финансови средства към механизма за финансиране на Съюза за енергия от възобновяеми източници, създаден с Регламент (ЕС) 2018/1999.

Член 12 — Работна програма

Този член предвижда, че програмата ще се изпълнява чрез работните програми, посочени в член 110 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509.

Член 13 — Делегирани актове

Този член позволява на Комисията да приема делегирани актове, свързани с приложението към настоящия Регламент.

Член 14 — Упражняване на делегирането

Този член съдържа стандартни разпоредби относно делегирането на правомощия.

Член 15 — Процедура на комитет

Този член разглежда комитета за МСЕ по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011. Той уточнява, че процедурата по консултиране, посочена в член 4 от Регламент (ЕС) № 182/2011, ще се прилага.

Член 16 — Изменения на Регламент (ЕС) 2024/1679

Този член предвижда изменение на член 48 от Регламент (ЕС) 2024/1679 относно насоките на Съюза за развитието на трансевропейската транспортна мрежа. Целта е да се измести правното основание на акта за изпълнение на Комисията относно стандартите в инфраструктурата с двойно предназначение, което в момента е предвидено в Регламента на МСЕ (член 12, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2024/1679). За този акт за изпълнение Регламент (ЕС) 2024/1679, установяващ стандартите в инфраструктурата за мрежата TEN-T, е по-подходящо правно основание отколкото една разходна програма по МСЕ. Регламентът за изпълнение (ЕС) 2021/1328 на Комисията, обаче, ще продължи да се прилага, докато Комисията не приеме нов акт за изпълнение в съответствие с член 48, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2024/1679.

Член 17 — Отмяна

Този член отменя предходния Регламент за МСЕ (Регламент (ЕС) 2021/1153).

Член 18 — Преходни разпоредби

Този член предвижда преходните разпоредби, свързани с действията по МСЕ, и с техническата и административната помощ.

Член 19 — Влизане в сила и прилагане

В този член се определя, че настоящият Регламент се прилага от 1 януари 2028 г.

Приложение

2025/0221 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за създаване на Механизъм за свързване на Европа за периода 2028—2034 г., за изменение на Регламент (ЕС) 2024/1679 и за отмяна на Регламент (ЕС) 2021/1153

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 172, първа алинея и член 194, параграф 2 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет[1],

като взеха предвид становището на Комитета на регионите[2],

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

(1) Регламентът създава Програма „Механизъм за свързване на Европа“ („Програмата“), за да се ускорят инвестициите в областта на трансевропейските мрежи за транспорт и енергетика, и да се стимулира финансирането както от публичния, така и от частния сектор, като същевременно се повиши правната сигурност и се спазва принципът за технологична неутралност. Това също така цели да се улесни трансграничното сътрудничество в областта на енергията от възобновяеми източници, като например чрез подкрепата за трансгранични проекти. Програмата също така следва да улесни полезните взаимодействия между транспортния и енергийния сектор, коитода се използват в максимална степен, повишавайки ефективността на действията на Съюза и довайки възможност за оптимизиране на разходите за изпълнение. С настоящия регламент се определя финансов пакет за програмата. За целта на този регламент текущите цени се изчисляват, като се използва фиксиран дефлатор от 2 %.

(2) Ефикасният транспорт на хора[3] и стоки е съществен стълб за функционирането на Съюза, като играе решаваща роля при стимулирането на конкурентоспособността и на икономическия растеж, гарантира сближаването, и постига цели в областта на климата и околната среда. Възможността на гражданите и стоките да се движат свободно и ефикасно в добре свързан и завършен единен пазар подсилва свързаността, обезпечава достъпа до работни места и услуги, и подкрепя местните икономики и търговия. В същото време, декарбонизираната и устойчива транспортна система е условие за постигането

1 *ОВ L.., стр.
2 *ОВ L.., стр.
3 Включително лица с намалена подвижност и увреждания.

на климатичните цели на Съюза и за справянето със стратегическата и неустойчива зависимост на икономиката на Съюза от изкопаеми горива. Ефективният и сигурен товарен транспорт е незаменим за доставките на необходими стоки до гражданите, като поддържа икономиката ни в движение и подкрепя нашата военна сигурност. Докладът на Драги относно „Бъдещето на европейската конкурентоспособност“[4] отчита важността от набирането на инвестиции в транспортната инфраструктура и подчертава нуждата от интегриран мултимодален транспортен пазар, както и силното търсене на декарбонизиращи и чисти решения. Докладът на Драги призовава за укрепване на цифровизацията в Съюза в ключовите икономически сектори, като например в транспорта. Докладът на Лета относно бъдещето на вътрешния пазар посочва транспортния сектор като ключова зона, в която по-дълбоката европейска интеграция е от съществено значение за пълното отключване на потенциала на вътрешния пазар. Докладът на Лета подчертава най-вече нуждата от завършване на мрежата TEN-T и изтъква възможностите на една пан-европейска високоскоростна железопътна мрежа да осъществи революция в пътуването в Европа и да катализира интеграцията в Съюза. Докладът на Нийнистьо относно гражданската и военната готовност и подготвеност на Европа набляга върху значението на транспортните коридори с двойна употреба за военните движения и веригите на доставки, устойчивостта на транспортната инфраструктура спрямо климатичните промени, както и потребността от сигурни морски трасета за доставки за външната търговия на Съюза.

(3) Съюзът следва да улеснява проектите в региони, които са в неравностойно положение, по-слабо свързани, селски, островни, крайбрежни, периферни, претоварени, най-отдалечени или изолирани, за да се даде достъп до трансевропейските енергийни и транспортни мрежи, като същевременно се създадат ползи за целия Съюз по отношение на сигурността, конкурентоспособността и социалното, икономическо и териториално сближаване. Регламент (ЕС) 2024/1679 на Европейския парламент и на Съвета[5] установява инфраструктурата на трансевропейската транспортна мрежа, уточнява изискванията, на които тя трябва да отговаря, и предвижда мерки за тяхното изпълнение. Същият Регламент предвижда завършването на основната трансевропейска транспортна мрежа до 2030 г. и на разширената основна мрежа до 2040 г. посредством създаването на нова инфраструктура, както и чрез значителното обновяване и възстановяване на действащата инфраструктура. Това ще доведе до високоефективна мрежа за транспорт на пътници и стоки.

(4) За постигането на целите, определени в Регламент (ЕС) 2024/1679, е необходимо да се предостави финансова подкрепа за трансграничното развитие, включително на пристанищата и на техните връзки с вътрешността на съответната страна, както и внедряването на алтернативни горива, както и да се отстранят липсващите връзки, и да се гарантира, когато е приложимо, че действията, подкрепяни от Програмата, са съгласувани с работните планове за коридорите, изготвени в съответствие с член 54 от Регламент (ЕС) 2024/1679 и с

[4] Марио Драги, “A competitiveness strategy for Europe”, септември 2024 г., https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en

[5] Регламент (ЕС) 2024/1679 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. относно насоките на Съюза за развитието на трансевропейската транспортна мрежа, за изменение на Регламенти (ЕС) 2021/1153 и (ЕС) № 913/2010 и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1315/2013 (ОВ L, 2024/1679, 28.6.2024 г.)

общото развитие на мрежата по отношение на ефективността и оперативната съвместимост.

(5) Съвместната бяла книга за европейската отбранителна готовност до 2030 г.[6] посочва военната мобилност като основен елемент за европейската сигурност и отбрана, като се подчертава добавената стойност на Съюза в подкрепа на използването на инфраструктурата с двойно предназначение за целите на мобилността. Регламент (ЕС) 2021/1153 на Европейския парламент и на Съвета[7] включи за първи път финансов пакет със специална цел, с който да се развие транспортна инфраструктура с двойно предназначение — гражданско и отбранително. От съществено значение е, че транспортната инфраструктура на Съюза позволява бързото и ефективно движение на военния персонал, материалите и техниката по въздух, суша и вода. Съответно инфраструктурата за всички видове транспорт следва да се модернизира, за да покрие военните изисквания. Програмата следва да търси взаимно допълване със специфичните дейности, подкрепяни по Европейския фонд за конкурентоспособност (също по отношение на важните проекти от общоевропейски интерес (ВПОИ)), най-вече като се цели да се засили достъпът до и наличието на способности за военна мобилност при отделните държави членки, както и да се подкрепи развитието на цифровите решения, за да се улеснят военната мобилност, както и мерките, подкрепяни по националните и регионалните планове за партньорство.

(6) В областта на военната мобилност Програмата цели да допринесе за възможностите за бързо и мащабно транспортиране на военна техника и персонал през ЕС, като се вземе предвид военната експертиза на равнище ЕС. Програмата следва да е съгласувана с усилията на ЕС за увеличаване на отбранителната готовност на ЕС, както е очертано в Съвместната бяла книга за европейска отбранителна готовност до 2030 г.

(7) Съюзът е разработил свои собствени космически системи за позициониране, навигиране и времево синхронизиране (ПНВС) (Галилео, EGNOS и LEO PNT), програма за наблюдение и мониторинг на Земята (Коперник, Услугата за наблюдение на Земята за нуждите на правителствата) и сигурна свързаност (Правителствените сателитни комуникации и IRIS^2). Всички те предлагат усъвършенствани услуги, които предоставят важни икономически ползи за потребителите от публичния и частния сектор. Поради това, всяка инфраструктура в областта на транспорта или в енергетиката, финансирана от МСЕ и ползваща ПНВС или услуги за наблюдения на Земята, следва да бъде технически съвместима с тези системи. За да се осигури тази съвместимост, когато е релевантно, работната програма може да гарантира, че действията, подкрепяни от МСЕ, които включват технологии за ПНВС, за свързаност или за наблюдение, са технически съвместими с космическите системи на ЕС.

(8) Европейската стратегия за вътрешна сигурност подчертава, че сигурността е в основата на всички наши свободи, и се гради върху идеята, че сигурността трябва да бъде интегрирана във всички политики на ЕС.

---

6 Съвместна бяла книга за европейската отбранителна готовност до 2030 г., JOIN(2025) 120 final, 19 март 2025 г.

7 Регламент (ЕС) 2021/1153 на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2021 г. за създаване на Механизъм за свързване на Европа и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1316/2013 и на (ЕС) № 283/2014 (ОВ L 249, 14.7.2021 г., стр. 38, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj).

(9) Разширяването и модернизирането на енергийната инфраструктура е съществено условие за един истински Енергиен съюз, който е завършен и взаимосвързан, като така се обезпечава енергийната сигурност и независимост на Съюза, финансовата достъпност на енергията в него и конкурентоспособността на неговата промишленост, като същевременно се постигат климатичните и енергийни цели на Съюза за 2030 г., както и климатична неутралност до 2050 г. Енергийните мрежи са необходими за навлизането на допълнително производство на енергия от възобновяеми източници, включително производство в морето, за укрепването на индустриалната декарбонизация и електрификация, и за обезпечаването на един добре функциониращ и конкурентен вътрешен пазар на енергия, който доставя енергия, която е сигурна и е на достъпна цена. Докладът на Драги отчита също така важността да се наберат инвестиции в енергийната инфраструктура. Докладът на Драги сочи по-специално към инвестициите в енергийните мрежи и нуждата бързо да се увеличи внедряването на трансграничната енергийна инфраструктура, за да се обезпечи интегрирането на енергията от възобновяеми източници в европейската система, както и да се декарбонизира европейската промишленост. В Пакта за чиста промишленост[8] и в Плана за действие за енергия на достъпни цени[9] Комисията подчерта решаващата роля на завършването на Енергийния съюз, като се инвестира в енергийна инфраструктура и в трансгранични мрежи за защита на конкурентоспособността на европейската промишленост и благополучието на хората, както и за ценовата достъпност и сигурност на енергийните доставки. Планът за действие за енергията на достъпни цени посочва, че всяко лице, общност и предприятие следва да има полза от чистия преход. Според мониторинговия доклад за електроенергийната инфраструктура[10] на Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия, потребностите от трансграничен капацитет ще се равняват на 66 гигавата до 2030 г., от които 32 гигавата към момента са непостигнати. Подкрепата от програмата към трансгранични проекти ще играе важна роля при справянето с този пропуск.

(10) Специално внимание следва да се отдели на трансграничните междусистемни енергийни връзки, включително на сложните проекти като хибридните междусистемни връзки, включително нужните за постигането на целева стойност от 15 % за междусистемна електроенергийна свързаност за 2030 г., установена с Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета[11].

---

8 COM/2025/85 final

9 COM/2025/79 final

10 ACER: Развойна дейност в електроенергийната инфраструктура в подкрепа на конкурентоспособна и устойчива енергийна система, Мониторингов доклад — 2024 г., https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Publications/ACER_2024_Monitoring_Electricity_Infrastructure.pdf.

11 Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата, за изменение на регламенти (ЕО) № 663/2009 и (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета, директиви 94/22/ЕО, 98/70/ЕО, 2009/31/ЕО, 2009/73/ЕО, 2010/31/ЕС, 2012/27/ЕС и 2013/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2009/119/ЕО и (ЕС) 2015/652 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) № 525/2013 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj).

(11) С Регламент (ЕС) 2022/869 на Европейския парламент и на Съвета[12] се определят насоките за навременното развитие и оперативната съвместимост на трансевропейската енергийна инфраструктура. Той предвижда установяването на проекти от общ интерес и на проекти от взаимен интерес и определя условията за допускане на такива проекти до финансовата помощ от Съюза. Предвид трансграничната им същност, обаче, проектите от общ интерес и проектите от взаимен интерес не само създават значителни положителни външни икономически ефекти и насърчават солидарността, но също така носят специфични предизвикателства за организаторите на проекти, тъй като по природа подлежат на множество юрисдикции, срещат координационни предизвикателства и често асиметрично разпределение на разходите и ползите. В този смисъл, те изискват подкрепа на равнището на Съюза.

(12) В областта на енергетиката Програмата цели да допринесе за развитието на проектите от общ интерес и проектите от взаимен интерес, с оглед насърчаването на интеграцията на енергийния пазар и оперативната съвместимост на енергийните мрежи през границите. Освен това Програмата цели да улесни декарбонизацията, да насърчи енергийната ефективност и да обезпечи сигурността на доставките, да улесни трансграничното сътрудничество в областта на енергията, включително производството на енергия от възобновяеми източници, както и съоръженията за съхранение, които не покриват критериите за допустимост по Регламент (ЕС) 2022/869. При това следва да се вземат предвид интересите на всички заинтересовани страни, които могат да бъдат засегнати.

(13) Трансграничното сътрудничество в областта на енергията от възобновяеми източници между държави членки, или между държави членки и трети държави, е от ключово значение за постигането на целите на Съюза по отношение на декарбонизацията, конкурентоспособността, завършването на вътрешния енергиен пазар и сигурността на доставките по икономически ефективен и устойчив начин. Програмата цели да се справи с риска трансграничното сътрудничество да остане под оптималното си ниво без наличието на финансова помощ от Съюза.

(14) Трансграничните проекти в областта на енергията от възобновяеми източници следва да осигурят спестявания в разходите за внедряването на енергия от възобновяеми източници в Съюза или други ползи за системната интеграция, за сигурността на доставките, за конкурентоспособността или за иновативността, в сравнение със сходен проект, осъществен само от една от участващите държави членки или от трета държава. При подбора на проектите Комисията следва специално да разгледа техния принос към бъдещата интеграция във вътрешния енергиен пазар на Съюза и да се стреми да вземе предвид географския баланс, когато това е възможно. В случай на безвъзмездни средства за строително-монтажни работи, заявителят следва да покаже необходимостта да се преодолеят пазарна неефективност или финансови пречки, като например недостатъчната

[12] Регламент (ЕС) 2022/869 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2022 г. относно насоките за трансевропейската енергийна инфраструктура, за изменение на регламенти (ЕО) № 715/2009, (ЕС) 2019/942 и (ЕС) 2019/943 и директиви 2009/73/ЕО и (ЕС) 2019/944, и за отмяна на Регламент (ЕС) № 347/2013 (ОВ L 152, 3.6.2022 г., стр. 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj).

търговска жизнеспособност, високите авансови разходи или липсата на пазарни финанси.

(15) Програмата също така следва да позволи превод на средства към механизма за енергия от възобновяеми източници на Съюза, създаден с член 33 от Регламент (ЕС) 2018/1999[13], за да се осигури принос към благоприятната рамка, посочена в член 3, параграф 5 на Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета[14]. Този превод може също така да касае проекти, попадащи в определението за трансгранични проекти в областта на енергията от възобновяеми източници. Когато е уместно, Комисията следва да се стреми да приоритизира тази финансова подкрепа за проекти, които засилват бъдещата интеграция във вътрешния енергиен пазар на Съюза, включително за трансгранични проекти в областта на енергията от възобновяеми източници.

(16) Следва да се обезпечат полезните взаимодействия между развитието на трансевропейските мрежи за транспорт и енергетика и трансграничните проекти в областта на енергията от възобновяеми източници, имащи силно трансгранично отражение и подкрепяни от МСЕ, и транспортните и енергийните проекти, попадащи в обхвата на националните и регионалните планове за партньорство, Рамковата програма за научни изследвания и иновации и Европейския фонд за конкурентоспособност. Полезните взаимодействия могат също така да носят подкрепа за важните проекти от общоевропейски интерес (ВПОИ), като ударението се поставя върху трансграничната инфраструктура в транспортния и в енергийния сектор.

(17) Програмата също така следва да търси съгласуваност с действия, финансирани по „Глобална Европа“. Важно е трансевропейските транспортни и енергийни мрежи да са добре свързани с трети държави. Съответните политически рамки установяват проекти от общ интерес между държави членки и трети държави, или проекти от взаимен интерес, които са приоритет за транспортните и енергийни връзки от и към тези трети държави. За тези проекти, подкрепата, предоставяна по тази програма, следва да бъде в тясна координация с подкрепата, предоставяна по „Глобална Европа“. В областта на транспорта, трансграничните участъци, описани в приложението към настоящия Регламент, следва да се ползват с приоритет.

(18) В актуалната бързо изменяща се икономическа, социална и геополитическа обстановка най-новият опит показа нуждата от повече гъвкавост при многогодишната финансова рамка и програмите на Съюза. В този смисъл, и съобразно целите на МСЕ, при финансирането следва надлежно да се отчете развитието на нуждите в различните области на политиката и приоритетните на Съюза, както е установено в релевантните документи, публикувани от

---

13 Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. относно Управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата, за изменение на Регламенти (ЕО) № 663/2009 и на (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета, Директиви 94/22/ЕО, 98/70/ЕО, 2009/31/ЕО, 2009/73/ЕО, 2010/31/ЕС, 2012/27/ЕС и 2013/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, Директиви на Съвета 2009/119/ЕО и (ЕС) 2015/652, и за отмяна на Регламент (ЕС) № 525/2013 на Европейския парламент и на Съвета (текст от значение за ЕИП).

14 Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаването на употребата на енергия от възобновяеми източници (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 82, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj).

Комисията, в заключенията на Съвета и в резолюциите на Европейския парламент, като същевременно се осигури достатъчна предвидимост за изпълнението на бюджета.

(19) За да се осигури съгласуваност, бюджетната гаранция и финансовите инструменти по програмата, включително когато са съчетани с други форми на безвъзмездна подкрепа при операции за смесено финансиране, следва да се изпълняват в съответствие с приложимите правила на инструмента „InvestEU“ на Европейския фонд за конкурентоспособност (ЕФК) и механизмите за изпълнение на фонд „Глобална Европа“ (ФГЕ) чрез споразумения, сключени за този вид подкрепа по линия на инструмента „InvestEU“ на ЕФК и механизмите за изпълнение на ФГЕ.

(20) Когато подкрепата от Съюза по програмата трябва да бъде предоставена под формата на бюджетна гаранция или финансов инструмент, включително когато е съчетана с безвъзмездна подкрепа при операция за смесено финансиране, е необходимо тази подкрепа да се предоставя изключително чрез инструмента „InvestEU“ на ЕФК и механизмите за изпълнение на фонд „Глобална Европа (ФГЕ), в съответствие с приложимите правила на Инвестиционния инструмент на ЕФК и механизмите за изпълнение на ФГЕ. В случая, когато инструментът „InvestEU“ на ЕФК изпълнява целите на тази програма, следва да има консултативна подкрепа за всички държави членки, когато те помолят за това. Тази подкрепа може да включва изграждането на капацитет, подкрепата при идентифицирането, подготовката и осъществяването на проекти, както и консултиране за финансовите инструменти и инвестиционните платформи.

(21) Програмата следва да оптимизира употребата на наличното финансиране чрез стриктен мониторинг на предоставеното финансиране и чрез прилагането, когато е подходящо, на намаляване или прекратяване на безвъзмездните средства. Това следва да позволи преразпределянето на бюджета, заделен за дадено действие, но неизразходван в определения срок, към други действия, попадащи в обхвата на тази програма.

(22) Предвид обема на необходимите строително-монтажни работи е възможно при изпълнението на трансграничен участък няколко дейности да се извършват успоредно, и да бъдат подкрепяни чрез различни споразумения за предоставяне на безвъзмездни средства, които обаче допринасят за една и съща цел, наричана „глобалния проект“. За да се подкрепи по-ефективната употреба на ресурсите на Съюза и да се обезпечи пълното постигане на важните инфраструктурни цели, програмата следва да предостави възможност за пренасочването на наличните средства в обхвата на същия глобален проект. Без да се засяга използването на състезателни процедури в съответствие с член 192, параграф 1 на Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета[15] и в допълнение към разпоредбите на член 198 от този Регламент, следва да има възможност такова пренасочване на средства да се извършва чрез изменения на първоначалните действия, като се спазват посочените в работната програма условия, включително максималното финансово участие на Съюза.

[15] Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза (ОВ L, 2024/2509, 26.9.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

(23) За програмата се прилага Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета. Той определя правилата за изготвянето и изпълнението на общия бюджет на Съюза, включително правилата по отношение на безвъзмездните средства, наградите, нефинансовите дарения, възлагането на обществени поръчки, непрякото управление, финансовата помощ, финансовите инструменти и бюджетните гаранции.

(24) В съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 работните програми и документите по поканите са подходящото място за уточняване на по-техническите подробности за изпълнението на бюджета за целия диапазон от политики, подкрепяни от Програмата, включително особеностите в критериите за допустимост и за възлагане, в зависимост от инструмента за изпълнение на бюджета, независимо дали става въпрос за отпускане на безвъзмездни средства или възлагане на обществени поръчки, и особените цели в областите на политиката, които се следват. В съответствие с член 136 от Финансовия регламент, следва да се прилагат ограничения в допустимостта за високорискови доставчици, по съображения от сигурност.

(25) Подкрепата, предоставяна от Програмата, следва да укрепва инвестициите, като противодейства на пазарна неефективност или на неоптимални инвестиционни ситуации — пропорционално и без дублиране или изместване, и като стимулира частното финансиране, и следва да има ясна добавена стойност за Съюза. Без да се засяга прилагането на член 107 и 108 ДФЕС спрямо националните ресурси, този подход би осигурил съгласуваност между действията по програмата и правилата за държавна помощ, като така се избягват нежелани деформации в областта на конкуренцията във вътрешния пазар. И освен това, мерките по линия на МСЕ и Съюза за спестявания и инвестиции[16] могат да са взаимно подкрепящи се, като публичното финансиране може да доведе до намаляване на риска при големите инфраструктурни проекти и да привлече частни инвестиции в ЕС, създавайки значителен ефект на ливъридж. Същевременно, нарастващата достъпност на ефикасни колективни средства за инвестиции, като европейските фондове за дългосрочни инвестиции (ЕФДИ), може по ефикасен начин да катализира дългосрочни инвестиции чрез институционални и други частни инвеститори в инфраструктурни проекти, като така биха допълнили и разширили финансирането, което е достъпно от МСЕ.

(26) За да се гарантират еднакви условия за изпълнението на програмата чрез работни програми, на Комисията следва да се предоставят изпълнителни правомощия. Тези правомощия следва да се упражняват в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията[17].

---

16 COM/2025/124 final

17 Регламент (ЕС) №182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията, ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13—18.

(27) В съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета[18] и регламенти на Съвета (ЕО, Евратом) № 2988/95[19], (Евратом, ЕО) № 2185/96[20] и (ЕС) 2017/1939[21], финансовите интереси на Съюза се защитават посредством пропорционални мерки, включително посредством предотвратяване, разкриване, коригиране и разследване на нередности и измами, събиране на изгубени, недължимо платени или неправилно използвани средства и, когато е целесъобразно, налагане на административни санкции. По-специално, в съответствие с регламенти (ЕС, Евратом) № 883/2013 и (Евратом, ЕО) № 2185/96 Европейската служба за борба с измамите (OLAF) може да извършва разследвания, включително проверки и инспекции на място, за да установи дали е налице измама, корупция или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза. В съответствие с Регламент (ЕС) 2017/1939 Европейската прокуратура може да разследва и да преследва по наказателен ред измамите и другите незаконни дейности, засягащи финансовите интереси на Съюза, както е предвидено в Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета[22]. В съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 всички лица или субекти, получаващи средства на Съюза, следва да оказват пълно сътрудничество при защитата на финансовите интереси на Съюза, да предоставят необходимите права и достъп на Комисията, на OLAF, на Европейската прокуратура и на Европейската сметна палата и да гарантират, че всички трети страни, участващи в изпълнението на средства на Съюза, предоставят равностойни права. Третите държави, асоциирани към програмата, трябва да предоставят правата и достъпа, необходими на отговорния разпоредител с бюджетни кредити, на OLAF и на Сметната палата, за да упражняват в пълна степен съответните си правомощия.

(28) Програмата трябва да се изпълнява в съответствие с Регламент (ЕС) [XXX]* на Европейския парламент и на Съвета [Регламент за изпълнението], който определя правилата за проследяване на разходите и рамката за изпълнението на бюджета, включително правилата за гарантиране на еднаквото прилагане на принципите за ненанасяне на значителни вреди и за равенство между половете, посочени в член 33, параграф 2, букви г) и е) от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 съответно, правилата за мониторинг и докладване относно

---

18 Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 септември 2013 г. относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите (OLAF), и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1073/1999 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент на Съвета (Евратом) № 1074/1999 (ОВ L 248, 18.9.2013 г., стр. 1. ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj).

19 Регламент на Съвета (ЕО, Евратом) № 2988/95 от 18 декември 1995 г. относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности (ОВ L312, 23.12.1995 г., стр .1). ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj).

20 Регламент на Съвета (Евратом, ЕО) № 2185/96 от 11 ноември 1996 г. относно проверките и инспекциите на място, извършвани от Комисията за защита на финансовите интереси на Европейските общности срещу измами и други нередности (ОВ L292, 15.11.1996 г., стр. 2). ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj).

21 Регламент на Съвета (ЕС) 2017/1939 от 12 октомври 2017 г. за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура (ОВ L 283, 31.10.2017 г., стр. 1). ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj).

22 Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2017 г. относно борбата с измамите, засягащи финансови интереси на Съюза, по наказателноправен ред (ОВ L 198, 28.7.2017 г., стр. 29).

изпълнението на програмите и дейностите на Съюза, правилата за създаване на портал за финансиране от Съюза, правилата за оценка на програмите, както и други хоризонтални разпоредби, приложими за всички програми на Съюза, като тези относно информацията, комуникацията и видимостта.

(29) Съгласно член 85, параграф 1 от Решение на Съвета (ЕС) 2021/1764[23] лицата и субектите, установени в отвъдморски страни и територии (ОСТ), имат право да получават финансиране при спазване на правилата и целите на програмата и на евентуалните договорености, приложими по отношение на държавата членка, с която е свързана съответната ОСТ.

(30) Програмата следва да уважава правата на лицата с увреждания, и по-специално да гарантира достъпност за тях, особено в транспортния сектор.

(31) Програмата следва да бъде отворена за сътрудничество с трети държави, когато това е в интерес на Съюза. В тази връзка Съюзът може да асоциира, напълно или частично, трети държави към съставните дейности на Програмата. При асоциирането следва да се спазва справедлив баланс от вноски и ползи за третата държава и да се гарантира защитата на финансовите интереси и интересите в сферата на сигурността на Съюза.

(32) С цел да се вземе надлежно предвид развитието на трансевропейската мрежа, на Комисията следва да бъде делегирано правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от Договора за функционирането на Европейския съюз във връзка с измененията в ориентировъчния списък на проектите от общи интереси в приложението към настоящия регламент. От особена важност е по време на подготвителната си работа Комисията да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище, и тези консултации да бъдат проведени в съответствие с принципите, заложени в Междуинституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество[24]. По-специално, с цел осигуряване на равно участие при подготовката на делегираните актове, Европейският парламент и Съветът получават всички документи едновременно с експертите от държавите членки, като техните експерти получават систематично достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, занимаващи се с подготовката на делегираните актове.

(33) Член 12, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/1153 дава правомощие на Комисията да приема актове за изпълнение, определящи изискванията относно инфраструктурата, приложими за някои категории действия в областта на инфраструктурата с двойно предназначение. На това основание беше приет Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/1328 на Комисията[25]. След прегледа на правната рамка с приемането на Регламент (ЕС) 2024/1679 и с цел да се

---

[23] Решение (ЕС) 2021/1764 на Съвета от 5 октомври 2021 г. за асоцииране на отвъдморските страни и територии към Европейския съюз, включително отношенията между Европейския съюз, от една страна, и Гренландия и Кралство Дания, от друга страна (Решение за отвъдморското асоцииране, включително Гренландия) (ОВ L 355, 7.10.2021 г., стр. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj).

[24] ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

[25] Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/1328 на Комисията от 10 август 2021 г. за определяне на изискванията за инфраструктурата, приложими за определени категории действия в областта на инфраструктурата с двойно предназначение съгласно Регламент (ЕС) 2021/1153 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 288, 11.8.2021 г., стр. 37, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/1328/oj).

гарантира възможността за бъдещо актуализиране на изискванията относно инфраструктурата независимо от ограничената продължителност на настоящия регламент, за даването на правомощие в посочения акт е необходимо да се приемат актове за изпълнение, определящи изискванията относно инфраструктурата, приложими за някои категории действия в областта на инфраструктурата с двойно предназначение, следва да бъдат определени в този Регламент. Следователно, Регламент (ЕС) 2024/1679 следва да бъде изменен по съответния начин, така че да даде правомощие на Комисията да приема актове за изпълнение за тази цел.

(34) Регламент (ЕС) 2021/1153 следва да бъде отменен, считано от 1 януари 2028 г.,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Предмет

С настоящия Регламент се създава Механизъм за свързване на Европа („Програмата“) и се определят целите на програмата, нейният бюджет за периода 2028—2034 г., формите на финансиране от Съюза и правилата за предоставяне на това финансиране.

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

1. „действие“ означава всяка дейност, за която е установено, че е финансово и технически независима, която има определен срок и е необходима за изпълнението на проект;

2. „трансевропейска транспортна мрежа“ означава трансевропейската транспортна мрежа, която е посочена в Регламент (ЕС) 2024/1679;

3. „проект от общ интерес“ означава проект от общ интерес, както е дефиниран в член 3, точка 1 от Регламент (ЕС) 2024/1679 или член 2, точка 5 от Регламент (ЕС) 2022/869;

4. „устойчива трансевропейска транспортна мрежа“ означава трансевропейска транспортна мрежа, изпълняваща изискванията, определени в членове 5 и 45 на Регламент (ЕС) 2024/1679;

5. „интелигентна трансевропейска транспортна мрежа“ означава трансевропейска транспортна мрежа, изпълняваща изискванията, определени в членове 43 и 45 на Регламент (ЕС) 2024/1679

6. „устойчива трансевропейска транспортна мрежа“ означава трансевропейска транспортна мрежа, изпълняваща изискванията, определени в член 46 от Регламент (ЕС) 2024/1679;

7. „военна мобилност“ означава способността на Европейския съюз и неговите държави членки бързо и ефективно да транспортират, придвижват и разгръщат военен персонал, техника и доставки във и извън границите на държавите членки, за да се гарантира навременен и ефективен отговор на въоръжените сили на държавите членки;

8. „проучвания“ означава дейностите, необходими, за да се подготви изпълнението на проект, като например проучвания за подготовка, картографиране, осъществимост, оценка, изпитване и утвърждаване, включително под формата на софтуер, както и всякакви други мерки за техническа помощ, включително предварителни действия за определяне и разработване на даден проект и решенията относно неговото финансиране, като проучване на определените обекти и подготовка на финансовия пакет;

9. „строително-монтажни работи“ означава закупуването, доставката и внедряването на компонентите, системите и услугите, включително на софтуера, както и извършването на свързани с проекта развойни, строителни и инсталационни дейности, приемането на съоръженията и стартирането на даден проект;

10. „проект от общ интерес“ означава проект от общ интерес, както е определено в член 2, точка 6 от Регламент (ЕС) 2022/869;

11. „трансграничен проект в областта на енергията от възобновяеми източници“ означава всяко едно от следните:

а) проект за производството на енергия от възобновяеми източници, който е включен в споразумение за сътрудничество по смисъла на членове 8, 9, 11 или 13 от Директива (ЕС) 2018/2001;

б) проект за съхраняване, включително съхраняване със съвместно разположени съоръжения за съхраняване на енергия по смисъла на член 2, точка 44г) от Директива (ЕС) 2018/2001, който подкрепя интегрирането на възобновяемата енергия в енергийната система на Съюза, с изключение на съоръженията за съхраняване на енергия по смисъла на приложение II, точка 1в) от Регламент (ЕС) 2022/869, и който е включен в подобна договореност между две или повече държави членки, или между една или повече държави членки и една или повече трети държави.

Член 3

Цели на програмата

1. Общите цели на програмата са да изгради, развие, осигури, модернизира и завърши трансевропейските мрежи в областта на транспортния и енергийния сектор, с намерение да се подкрепи функционирането на единния пазар и да се насърчи сближаването; да се улесни военната мобилност по трансевропейските транспортни мрежи; да се улесни трансграничното сътрудничество в областта на енергията от възобновяеми източници; и да се улеснят полезните взаимодействия между транспортния и енергийния сектор.

2. Програмата има следните специфични цели:

а) в транспортния сектор:

i) да се допринесе за развитието на проекти от общ интерес, свързани с взаимосвързаните, оперативно съвместимите, декарбонизираните, интелигентните, безопасните, устойчивите, издръжливите, сигурните и мултимодалните транспортни мрежи в съответствие с Регламент (ЕС) 2024/1679, по-специално чрез:

1) действия, свързани с проектите от общ интерес с трансгранично измерение, осъществяващи трансевропейската транспортна мрежа, включително действия по ориентировъчните участъци, изброени в приложението към този регламент;

2) действия, свързани с проекти от общ интерес с измерение на равнището на Съюза, свързани със завършването на интелигентна, издръжлива, декарбонизирана и устойчива трансевропейска транспортна мрежа;

3) действия, свързани с проектите от общ интерес с трансгранично измерение с трети държави, осъществяващи трансевропейската транспортна мрежа в съответствие с член 9 от Регламент (ЕС) 2024/1679;

ii) да се приспособят части от трансевропейската транспортна мрежа за двойната употреба на транспортната инфраструктура, за да се подобрят както гражданската, така и военната мобилност, съсредоточавайки се върху четирите приоритетни коридора за военна мобилност на ЕС, определени от държавите членки в приложение II към Военните изисквания за военна мобилност във и извън Съюза, както е одобрено от Съвета на 18 март 2025 г., с референтен номер ST 6728/25 ADD1;

б) в енергийния сектор,

i) да се допринесе за развитието на проекти от общ интерес и проектите от взаимен интерес, както е посочено в член 18 от Регламент (ЕС) 2022/869, с оглед на насърчаването на завършването на Енергийния съюз, на интегрирането на един ефикасен и конкурентен вътрешен енергиен пазар и на оперативната съвместимост на мрежите през границите и секторите, и с оглед на улесняването на декарбонизацията на икономиката и на насърчаването на енергийната ефективност, както и на гарантирането на устойчивостта и сигурността на снабдяването;

ii) да се улесни трансграничното сътрудничество в областта на енергията от възобновяеми източници, чрез подкрепата за трансгранични проекти в областта на енергията от възобновяеми източници или чрез тръжна процедура за нови проекти в областта на енергията от възобновяеми източници, по механизма на Съюза за финансиране на възобновяемата енергия, установен с член 33 от Регламент (ЕС) 2018/1999, когато условията, посочени в член 11, параграф 5 от настоящия регламент са покрити, с оглед на постигането на целите на Съюза по отношение на декарбонизацията, конкурентоспособността, завършването на вътрешния енергиен пазар, устойчивостта и сигурността на снабдяването по начин, който е ефективен спрямо разходите.

Член 4

Бюджет

1. Индикативният финансов пакет за изпълнението на програмата за периода 2028—2034 г. е в размер на 81 428 000 000 EUR по текущи цени.

2. Разпределението на сумата, посочена в параграф 1, е индикативно и е следното:

   а) 51 515 000 000 EUR за специфичните цели в областта на транспорта и военната мобилност, посочени в член 3, параграф 2, буква а);

   б) 29 912 000 000 EUR за специфичните цели в областта на енергетиката, посочени в член 3, параграф 2, буква б).

3. Бюджетните задължения за дейности, които надхвърлят една финансова година, могат да се разпределят за няколко години под формата на годишни траншове.

4. В бюджета на Съюза за периода след 2034 г. могат да се вписват бюджетни кредити за покриване на необходимите разходи и за осъществяване на управлението на действията, които не са приключени до края на програмата.

5. Финансовият пакет, посочен в параграф 1 от настоящия член, и средствата на допълнителните ресурси, посочени в член 5, могат да се използват и за техническа и административна помощ за изпълнението както на програмата, така и на специфичните за секторите насоки в Регламент (ЕС) 2024/1679 или Регламент (ЕС) 2022/869, като например дейности за подготовка, мониторинг, контрол, одит и оценка, корпоративни ИТ системи и платформи, информационни и комуникационни дейности, включително институционална комуникация относно политическите приоритети на Съюза, и всяка друга техническа и административна помощ или свързани с персонала разходи, направени от Комисията за управлението на програмата.

Член 5

Допълнителни ресурси

1. Държавите членки, институциите, органите и агенциите на Съюза, трети държави, международни организации, международни финансови институции или други трети държави могат да имат допълнително финансово или нефинансово участие за програмата, без да се засягат членове 107 и 108 ДФЕС. Допълнителното финансово участие представлява външни целеви приходи по смисъла на член 21, параграф 2, букви а), г) или д) или член 21, параграф 5 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509.

2. Ресурсите, отпуснати на държавите членки в режим на споделено управление, могат по искане на държавите членки да бъдат предоставени за програмата. Комисията реализира тези ресурси пряко или непряко в съответствие с член 62, параграф 1, буква а) или в) от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509. Те са в допълнение към сумата, посочена в член 4, параграф 1 от настоящия регламент. Тези ресурси се използват в полза на съответната държава членка. Когато Комисията не е поела правно задължение при пряко или непряко управление за допълнителни суми, предоставени по този начин за програмата, съответните суми, за които не са поети задължения, могат по искане на съответната

държава членка да бъдат прехвърлени обратно към една или повече съответни програми източници или към техните приемници.

Член 6

Алтернативно, комбинирано и кумулативно финансиране

1. Програмата се изпълнява в координация с други програми на Съюза. За действие, за което е предоставено финансиране от Съюза от друга програма, може да бъде предоставено и финансиране по програмата. Правилата на съответната програма на Съюза се прилагат за съответната вноска или пък за всички вноски по програмата може да се прилага единен набор от правила и може да бъде сключено единно правно задължение. Ако финансово участие на Съюза се основава на допустимия разход, кумулативната подкрепа от бюджета на Съюза не надвишава общия размер на допустимите разходи за действието и може да бъде изчислена на пропорционална основа в съответствие с документите, в които се определят условията за предоставяне на подкрепа.

2. Процедурите за възлагане, предоставяне или присъждане по програмата могат да се провеждат съвместно при пряко или непряко управление с държавите членки, институциите, органите и агенциите на Съюза, трети държави, международни организации, международни финансови институции или други трети държави („партньори по съвместната процедура за възлагане, предоставяне или присъждане“), при условие, че се гарантира защитата на финансовите интереси на Съюза. Тези процедури са предмет на единен набор от правила и водят до сключването на единни правни задължения. За тази цел, партньорите в съвместната процедура за възлагане, предоставяне или присъждане могат да предоставят ресурси на програмата в съответствие с член 5 от настоящия регламент, или на партньорите може да бъде възложено изпълнението на процедура за възлагане, предоставяне или присъждане, когато това е приложимо в съответствие с член 62, параграф 1, буква в) от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509. В съвместните процедури за възлагане, предоставяне или присъждане, представители на партньорите в съвместната процедура за възлагане, предоставяне или присъждане могат също да са членове на комисията за оценка, посочена в член 153, параграф 3 от Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) 2024/2509.

Член 7

Трети държави, асоциирани към програмата

1. Може да се предостави възможност за участие в програмата на следните трети държави чрез пълно или частично асоцииране в съответствие с целите, определени в член 3, и съгласно съответните международни споразумения или решенията, приети в рамките на тези споразумения и приложими за:

   а) членове на Европейската асоциация за свободна търговия, които са членове на Европейското икономическо пространство, както и европейски микродържави;

   б) присъединяващи се държави, държави кандидатки и потенциални кандидати;

в) държави, включени в обхвата на европейската политика за съседство;

г) други трети държави.

2. Споразуменията за асоцииране за участие в програмата:

а) гарантират справедлив баланс по отношение на вноските и ползите на третата държава, участваща в програмата;

б) определят условията за участие в програмите, включително изчисляването на финансовото участие, състоящо се от оперативна вноска и такса за участие, за дадена програма и нейните общи административни разходи;

в) не предоставят на третата държава правомощия за вземане на решения в рамките на програмата;

г) гарантират правата на Съюза да осигурява добро финансово управление и да защитава своите финансови интереси;

д) когато е приложимо, гарантират защитата на интересите на Съюза в областта на сигурността и обществения ред.

За целите на буква г) третата държава предоставя необходимите права и достъп, изисквани съгласно регламенти (ЕС, Евратом) 2024/2509 и (ЕС, Евратом) № 883/2013, и гарантира, че решенията за изпълнение, с които се налага парично задължение въз основа на член 299 от ДФЕС, както и решенията и определенията на Съда на Европейския съюз, подлежат на изпълнение.

Член 8

Изпълнение и форми на финансиране от Съюза

1. Програмата се изпълнява в съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 при пряко управление или при непряко управление със субектите, посочени в член 62, параграф 1, буква в) от същия регламент.

2. Финансирането от Съюза може да се предоставя под всякаква форма в съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, по-специално безвъзмездни средства, награди, поръчки и нефинансови дарения.

3. Когато подкрепата от Съюза се предоставя под формата на бюджетна гаранция или финансов инструмент, включително когато е съчетана с безвъзмездна подкрепа при операция за смесено финансиране, тя се предоставя изключително чрез инструмента „InvestEU“ на ЕФК или механизмите за изпълнение на ФГЕ и се изпълнява в съответствие с приложимите правила на инструмента „InvestEU“ на ЕФК и механизмите за изпълнение на ФГЕ чрез споразумения, сключени за този вид подкрепа по линия на инструмента „InvestEU“ на ЕФК или механизмите за изпълнение на ФГЕ.

4. Подкрепата от Съюза под формата на бюджетна гаранция се предоставя до максималния размер на бюджетната гаранция, определена с Регламента за ЕФК или за ФГЕ.

5. Когато програмата използва инструмента „InvestEU“ на ЕФК или механизмите за изпълнение на ФГЕ, тя осигурява обезпечаването за бюджетната гаранция и

финансирането за финансовите инструменти, включително когато са съчетани с безвъзмездна подкрепа под формата на операция за смесено финансиране.

Член 9

Допустимост

1. Определят се критерии за допустимост, за да се подпомогне постигането на целите, определени в член 3 от настоящия регламент и в съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509.

2. При процедури за възлагане, предоставяне или присъждане при пряко или непряко управление един или повече от следните правни субекти могат да отговарят на условията за предоставяне или получаване на подкрепа от Съюза:

   а) субекти, установени в държава членка;

   б) субекти, установени в асоциирана трета държава;

   в) международни организации;

   г) други субекти, установени в неасоциирани трети държави, когато финансирането на тези субекти е от съществено значение за изпълнението на действието и допринася за постигането на целите, определени в член 3.

3. В допълнение към член 168, параграфи 2 и 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 асоциираните трети държави, посочени в член 7, параграф 1 от настоящия регламент, когато е подходящо, могат да участват във всички механизми за възлагане на поръчки, посочени в член 168, параграфи 2 и 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, и да се възползват от тях. Правилата, приложими за държавите членки, се прилагат *mutatis mutandis* за участващите асоциирани трети държави.

4. Процедурите за възлагане, предоставяне или присъждане, засягащи сигурността или обществения ред, по-специално по отношение на стратегическите активи и интересите на Съюза или на неговите държави членки, се ограничават в съответствие с член 136 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509. Съгласно член 136 от Финансовия регламент за високорискови доставчици се прилагат ограничения относно допустимостта в съответствие с правото на Съюза, по съображения за сигурност.

5. При действия, посочени в член 3, параграф 2, буква а) от настоящия регламент, оценката на предложения спрямо критериите за възлагане трябва да гарантира, когато е приложимо, че предложените действия са в съответствие с работните планове и актовете за изпълнение относно коридорите, посочени в членове 54 и 55 от Регламент (ЕС) 2024/1679, и отчитат консултативното становище на отговорния европейски координатор съгласно член 52, параграф 9 от този регламент.

6. Предложенията за безвъзмездни средства се изпращат от една или повече държави членки или с одобрението на държавите членки, засегнати от проекта от общ интерес или проекта от взаимен интерес.

7. Процедурите за възлагане, предоставяне или присъждане на безвъзмездни средства или част от тях, които средства вече са изцяло финансирани от други

публични или частни източници, с изключение на вноските от Съюза в контекста на действията по полезни взаимодействия, посочени в член 6, не се допускат до финансиране.

8. В работната програма, посочена в член 110 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, или в документите, свързани с процедурата за възлагане, предоставяне или присъждане, могат допълнително да се уточнят критериите за допустимост, посочени в настоящия регламент, или да се определят допълнителни критерии за допустимост за специфични действия.

Член 10

Допълващи правила за безвъзмездни средства

1. В допълнение към основанията за намаляване, посочени в член 132, параграф 4 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, размерът на безвъзмездните средства може да се намали при следните условия:

   а) относно проучванията — когато действието не е започнало в срок от една година от началната дата, посочена в споразумението за предоставяне на безвъзмездни средства;

   б) относно строително-монтажните работи — когато действието не е започнало в срок от две години от началната дата, посочена в споразумението за предоставяне на безвъзмездни средства;

   в) след преглед на напредъка по действието е установено, че при изпълнението му са допуснати толкова големи закъснения, че е вероятно целите му да не бъдат постигнати;

2. Споразумението за предоставяне на безвъзмездни средства може да бъде изменено или прекратено въз основа на условията, посочени в параграф 1.

3. Наличните бюджетни кредити за поети задължения, произтичащи от прилагането на параграф 1 или 2, се предоставят по тази програма.

4. Без да се засяга използването на състезателни процедури, когато е целесъобразно в съответствие с член 192, параграф 1 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 и в допълнение към член 198 от същия регламент, работната програма, посочена в член 12 от настоящия регламент, може, когато е надлежно обосновано с оглед на необходимостта от улесняване на завършването на даден глобален проект, да уточни действие и бенефициери, и да определи размера, до който предложенията могат да се приканват за продължаване на текущи или завършени действия по програмата, като същевременно се гарантира равното третиране и прозрачността в съответствие с член 191 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509. Възлагането на текущи действия може да приеме формата на изменение на първоначалното действие, като се добавят нови дейности и се увеличи максималното финансово участие на Съюза. Бюджетните кредити за поети задължения, посочени в параграф 3 от настоящия член, се използват, за да покрият сумите, резервирани в работната програма за тези възлагания.

5. За проучвания делът на финансовата подкрепа от Съюза не надвишава 50 % от общия размер на допустимите разходи.

6. За строително-монтажни работи, свързани със специфичната цел, посочена в член 3, параграф 2, буква а), делът на финансовата подкрепа от Съюза не надвишава 50 % от общия размер на допустимите разходи. Процентният дял на съфинансиране за действия, намиращи се в държави членки с БНД на глава от населението под 90 % от БНД за Съюза, делът на финансовата подкрепа от Съюза не надвишава 75 % от общия размер на допустимите разходи.

7. За строително-монтажни работи, свързани със специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, точка б), се прилага следното:

   а) делът на финансовата подкрепа от Съюза не надвишава 50 % от общия размер на допустимите разходи;

   б) процентните дялове на съфинансиране, посочени в точка а), могат да бъдат увеличени най-много до 75 % от общия размер на допустимите разходи за действия, които допринасят за разработването на проекти от общ интерес, за които, въз основа на данните, посочени в член 18, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2022/869, се счита, че осигуряват висока степен на сигурност на доставките на регионално равнище или в рамките на целия Съюз, засилват солидарността в Съюза или предлагат особено иновативни решения.

8. По отношение на строително-монтажни работи, предприети в най-отдалечените региони и попадащи в секторите на транспорта и на енергетиката, се прилага специфичен максимален процент на съфинансиране от 60 %.

9. Подкрепата, предоставяна от програмата, ускорява или укрепва инвестициите, като допринася за преодоляването на пазарната неефективност или на неоптималните инвестиционни ситуации — пропорционално, с избягване на дублиране или изместване, и като се стимулира частното финансиране, и има добавена стойност за Съюза.

Член 11

Трансгранични проекти в областта на енергията от възобновяеми източници

1. Комисията провежда поне веднъж годишно подбор на трансгранични проекти в областта на енергията от възобновяеми източници въз основа на критериите и процедурата, определени в настоящия член, в делегирания акт, посочен в параграф 4 от настоящия член, и в свързаната работна програма, посочена в член 12.

2. Трансграничните проекти в областта на енергията от възобновяеми източници следва да осигурят спестявания в разходите за внедряването на енергия от възобновяеми източници в Съюза или други ползи за системната интеграция, за сигурността на доставките, за конкурентоспособността или за иновативността, в сравнение със сходен проект, осъществен само от една от участващите държави членки или от трета държава.

3. В случай на безвъзмездни средства за строително-монтажни работи, заявителят следва да покаже необходимостта да се преодолеят пазарна неефективност или

финансови пречки, като например недостатъчната търговска жизнеспособност, високите авансови разходи или липсата на пазарни финанси.

4. До (ден, месец, година) (или 12 месеца след влизането в сила на настоящия акт) Комисията следва да приеме делегиран акт съгласно член 14 за допълнение на настоящия регламент, като определи специфичните критерии и процедура за подбора на трансграничните проекти в областта на енергията от възобновяеми източници.

5. Комисията може да реши да разпредели бюджета по програмата, предвиден за трансгранични проекти в областта на енергията от възобновяеми източници, към механизма за финансиране на Съюза за енергия от възобновяеми източници, установен с член 33 от Регламент (ЕС) 2018/1999, когато той може да постигне специфичната цел, посочена в член 3, параграф 2, точка б), подточка ii) на регламента, и когато той може да допринесе за намаляване на разходите за капитал за проекти за енергия от възобновяеми източници. Общата вноска, направена за периода от 1 януари 2028 г. до 31 декември 2034 г., не надвишава 5 % от бюджета на тази програма, предвиден за специфичните цели, посочени в член 3, параграф 2, точка б).

Член 12

Работна програма

1. Програмата се изпълнява чрез работните програми, посочени в член 110 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509.

2. В работните програми се определят, когато е приложимо, дейностите и свързаните с тях суми, които Съюзът подкрепя, които трябва да бъдат изпълнени чрез инструмента „InvestEU“ на ЕФК и механизма за изпълнение на ФГЕ.

3. Работните програми се приемат от Комисията посредством актове за изпълнение. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 15, параграф 3.

Член 13

Делегирани актове

При спазване на член 172, втора алинея от ДФЕС, на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 15 от настоящия регламент за изменение на приложението към настоящия регламент по отношение на ориентировъчния списък на проектите.

Член 14

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.

2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 11, параграфи 4 и 13, се предоставя на Комисията до 31 декември 2034 г.

3. Делегирането на правомощия, посочено в член 11, параграф 4 и член 13, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. Оттеглянето поражда действие в деня след публикуването на решението в *Официален вестник* на Европейския съюз или на по-късна дата, посочена в решението. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.

4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка в съответствие с принципите, залегнали в Междуинституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество.

   Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и на Съвета.

5. Делегиран акт, приет съгласно член 11, параграф 4 и член 413 влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът не са представили възражения в срок от два месеца след нотифицирането на акта на Европейския парламент и Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Посоченият срок може да се удължи с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета. Представители на трети държави или на международни организации не присъстват на разисквания по въпроси, свързани с член 12, параграф 3 от настоящия регламент.

Член 15

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.

2. По въпроси относно целите, посочени в член 3, параграф 2, точка а), комитетът заседава в следната конфигурация: „МСЕ — Транспорт“.

   По въпроси относно целите, посочени в член 3, параграф 2, точка б), комитетът заседава в следната конфигурация: „МСЕ — Енергетика“

3. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 4 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

4. Когато становището на комитета трябва да бъде получено по писмена процедура, тази процедура се прекратява без резултат, ако в рамките на срока за даване на становище председателят на комитета вземе такова решение или обикновено мнозинство от членовете на комитета отправят такова искане.

5. В съответствие с международните споразумения, сключени от Съюза, представители на трети държави или международни организации могат да бъдат поканени като наблюдатели на заседанията на комитета при условията, определени в неговия процедурен правилник, като се вземат предвид сигурността и обществения ред на Съюза или на неговите държави членки. Представители на трети държави или на международни организации не

присъстват на разисквания по въпроси, свързани с член 9 от настоящия регламент.

Член 16

Изменение на Регламент (ЕС) 2024/1679

В член 48 от Регламент (ЕС) 2024/1679 се добавя следният параграф 3:

‘3. Комисията може да приеме акт за изпълнение, определящ изискванията относно инфраструктурата, приложими за някои категории инфраструктура, която обслужва както граждански, така и отбранителни нужди („инфраструктура с двойно предназначение“).

Този акт за изпълнение се приема в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 61, параграф 3.“.

Член 17

Отмяна

Регламент (ЕС) 2021/1153 се отменя, считано от 1 януари 2028 г.

Член 18

Преходни разпоредби

1. Настоящият регламент не засяга продължаването или изменението на съответните действия — до тяхното приключване — съгласно Регламент (ЕС) № 1316/2013 и Регламент (ЕС) 2021/1153, които продължават да се прилагат за съответните действия до тяхното приключване.
2. Финансовият пакет за програмата може да обхваща и разходи за техническа и административна помощ, необходими за осигуряване на прехода между програмата и мерките, приети съгласно Регламент (ЕС) 2021/1153.

Член 19

Влизане в сила и прилагане

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Той се прилага от 1 януари 2028 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на година.

За Европейския парламент	*За Съвета*
Председател	*Председател*

ЗАКОНОДАТЕЛНА ОБОСНОВКА ЗА ФИНАНСОВОТО И ЦИФРОВОТО ОТРАЖЕНИЕ

1. РАМКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА ..... 3.

1.1. Наименование на предложението/инициативата ..... 3.

1.2. Съответни области на политиката ..... 3.

1.3. Цели ..... 3.

1.3.1. Общи цели ..... 3.

1.3.2. Специфични цели ..... 3.

1.3.3. Очаквани резултати и отражение ..... 3.

1.3.4. Показатели за изпълнението ..... 3.

1.4. Предложението/инициативата е във връзка с: 4

1.5. Мотиви за предложението/инициативата 4

1.5.1. Изисквания, които трябва да бъдат изпълнени в краткосрочна или дългосрочна перспектива, включително подробен график за изпълнението на инициативата 4

1.5.2. Добавена стойност от участието на ЕС (може да е в резултат от различни фактори, например ползи по отношение на координацията, правна сигурност, по-добра ефективност или взаимно допълване). За целите на този раздел „добавена стойност от участието на ЕС“ е стойността, която е резултат от действието на равнище ЕС и е допълнителна спрямо стойността, която би била създадена само от отделните държави членки. 4

1.5.3. Изводи от подобен опит в миналото 4

1.5.4. Съвместимост с многогодишната финансова рамка и евентуални синергии с други подходящи инструменти 5

1.5.5. Оценка на различните налични варианти за финансиране, включително възможностите за преразпределяне на средства 5

1.6. Продължителност на предложението/инициативата и на неговото/нейното финансово отражение 6

1.7. Планирани методи на изпълнение на бюджета 6

2. МЕРКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ 8

2.1. Правила за мониторинг и докладване 8

2.2. Системи за управление и контрол 8

2.2.1. Обосновка на предложените методи на изпълнение на бюджета, механизми за осъществяване на финансирането, начини за плащане и стратегия за контрол .. 8

2.2.2. Информация относно установените рискове и системите за вътрешен контрол, създадени с цел намаляването им 8

2.2.3. Приблизителна оценка и обосновка на разходната ефективност на контрола (съотношение между разходите за контрол и стойността на съответните управлявани средства) и оценка на очакваната степен на риска от грешки (при плащане и при приключване) 8

2.3. Мерки за предотвратяване на измами и нередности 9

3. ПРОГНОЗНО ФИНАНСОВО ОТРАЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА 10
3.1. Съответни функции от многогодишната финансова рамка и разходни бюджетни редове 10
3.2. Прогнозно финансово отражение на предложението върху бюджетните кредити 12
3.2.1. Обобщение на прогнозното отражение върху бюджетните кредити за оперативни разходи 12
3.2.1.1. Бюджетни кредити от гласувания бюджет 12
3.2.1.2. Бюджетни кредити от външни целеви приходи 17
3.2.2. Прогнозен краен продукт, финансиран с бюджетни кредити за оперативни разходи 22
3.2.3. Обобщение на прогнозното отражение върху бюджетните кредити за административни разходи 24
3.2.3.1. Бюджетни кредити от гласувания бюджет 24
3.2.3.2. Бюджетни кредити от външни целеви приходи 24
3.2.3.3. Общо бюджетни кредити 24
3.2.4. Прогнозни нужди от човешки ресурси 25
3.2.4.1. Финансирани от гласувания бюджет 25
3.2.4.2. Финансирани от външни целеви приходи 26
3.2.4.3. Общо нужди от човешки ресурси 26
3.2.5. Преглед на прогнозното отражение върху инвестициите, свързани с цифрови технологии 28
3.2.6. Съвместимост с настоящата многогодишна финансова рамка 28
3.2.7. Финансов принос от трети страни 28
3.3. Прогнозно отражение върху приходите 29
4. ЦИФРОВО ИЗМЕРЕНИЕ 29
4.1. Изисквания, свързани с цифрови аспекти 30
4.2. Данни 30
4.3. Цифрови решения 31
4.4. Оценка на оперативната съвместимост 31
4.5. Мерки в подкрепа на цифровото изпълнение 32

1. РАМКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

1.1. Наименование на предложението/инициативата

Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Механизъм за свързване на Европа и за отмяна на Регламент (ЕС) 2021/1153 за периода от 2028 до 2034 г.

1.2. Съответни области на политиката

Европейски стратегически инвестиции

1.3. Цели

1.3.1. Общи цели

Общите цели на програмата са да изгради, развие, осигури, модернизира и завърши трансевропейските мрежи в областта на транспортния и енергийния сектор, да улесни военната мобилност в трансевропейските транспортни мрежи, да улесни трансграничното сътрудничество в областта на енергията от възобновяеми източници, и да улесни полезните взаимодействия между транспортния и енергийния сектор.

1.3.2. Специфични цели

Специфична цел

Специфични цели на транспортния сектор в МСЕ са:

1) да допринася за развитието на проекти от общ интерес, свързани с взаимосвързаните, оперативно съвместимите, интелигентните, устойчивите, издръжливите и мултимодалните транспортни мрежи в съответствие с Регламента (ЕС) 2024/1679, по-специално чрез:

- действия, свързани с проектите от общ интерес с трансгранично измерение, осъществяващи трансевропейската транспортна мрежа, включително действия по участъците, изброени ориентировъчно в приложението;

- действия, свързани с проекти от общ интерес с общосъюзно измерение във връзка със завършването на интелигентна, издръжлива и устойчива трансевропейска транспортна мрежа;

- действия, свързани с проектите от общ интерес с трансгранично измерение с трети държави, осъществяващи трансевропейската транспортна мрежа в съответствие с член 9 от Регламент (ЕС) 2024/1679;

2) да адаптира части от трансевропейската транспортна мрежа за двойното предназначение на транспортната инфраструктура с оглед на подобряването както на гражданската, така и на военната мобилност.

Специфични цели в енергийния сектор са:

1) да допринася за развитието на проектите от общ интерес и проектите от взаимен интерес, както е посочено в член 18 от Регламент (ЕС) 2022/869, с оглед на насърчаването на завършването на Енергийния съюз, на интегрирането на един ефикасен и конкурентен вътрешен енергиен пазар, и на оперативната съвместимост на мрежите през границите и секторите, с оглед на улесняването на декарбонизацията на икономиката и на насърчаването на енергийната ефективност, и на гарантирането на сигурността на снабдяването;

2) да улеснява трансграничното сътрудничество в областта на енергията от възобновяеми източници, чрез подкрепата за трансгранични проекти в областта на енергията от възобновяеми източници или чрез тръжна процедура за нови проекти в областта на енергията от възобновяеми източници, по механизма на Съюза за финансиране на възобновяемата енергия, установен с член 33 от Регламент (ЕС) 2018/1999, с оглед на постигането на целите на Съюза по отношение на декарбонизацията, конкурентоспособността, завършването на вътрешния енергиен пазар и сигурността на снабдяването по начин, който е ефективен спрямо разходите.

1.3.3. Очаквани резултати и отражение

Да се посочи въздействието, което предложението/инициативата следва да окаже по отношение на целевите бенефициери/групи.

По отношение на транспорта, МСЕ цели да допринесе за завършването на трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T), като ударението е върху завършването на основната мрежа и на разширената основна мрежа до 2030 г. и 2040 г. В този контекст МСЕ по-специално се съсредоточава върху инфраструктурни проекти със силно трансгранично отражение. МСЕ също така ще помогне за внедряването на оперативно съвместими решения и решения за интелигентна мобилност в мрежата TEN-T (например като внедрява европейски системи за управление на движението) и ще улесни прехода в ЕС към устойчива мобилност (например като осигурява захранване от наземната електрическа мрежа на морски съдове в пристанищата на TEN-T). МСЕ може също така да увеличи свързаността към 3-ти държави, като развие трансграничните участъци на коридорите на TEN-T до държави кандидатки. Освен това, МСЕ адаптира части от TEN-T за двойното предназначение на транспортната инфраструктура с оглед на подобряването както на гражданската, така и на военната мобилност.

МСЕ — Енергетика е неразделна част от политическата рамка за трансевропейската енергийна мрежа (TEN-E), която е съсредоточена върху свързването на енергийните системи на държавите членки на ЕС. Той предоставя финансова подкрепа на проекти с най-висока добавена стойност за Съюза, които имат значително трансгранично отражение. МСЕ — Енергетика също така подкрепя трансграничното сътрудничество в областта на енергията от възобновяеми източници чрез финансиране, отпускано на съответните проекти.

МСЕ — Енергетика подкрепя изпълнението на трансгранични проекти от решаващо значение, които допринасят за: по-добра междусистемна свързаност в електроенергийните и във водородните мрежи, както и в мрежите за CO2, цифровизацията на енергийните мрежи, развитието на морските електропреносни мрежи, и интегрирането на капацитетите за съхраняване и за електролизьори в мрежите. Те от своя страна ще дадат възможност за интеграция на по-големи дялове от енергия от възобновяеми източници и системна интеграция на различни енергоносители, което ще доведе до декарбонизация на енергийната система, сигурност и ценова достъпност на енергийните доставки за потребителите, по-добра пазарна интеграция и конкурентоспособност в индустрията.

Като осигурява подкрепа за трансграничните проекти директно на ниво ЕС, МСЕ спомага за преодоляването на координационните проблеми, възникващи

от проекти, включващи няколко юрисдикции. С ефикасния си начин на работа МСЕ допринася за преодоляването на неефективностите на пазара и спомага за привличането на допълнителни инвестиции и финансиране от други източници, като например националните бюджети, националните тарифни системи за енергията и по-специално частния сектор, като се използва пълният набор от инструменти, които са налични по Финансовия регламент. МСЕ е доказан инструмент за организаторите на проекти за трансгранична инфраструктура, тъй като предлага една-единствена точка за контакти, единно споразумение за предоставяне на безвъзмездни средства и единен набор от правила, които да се следват, също и за схемата за мониторинг и одит.

1.3.4. Показатели за изпълнението

Посочете показателите за мониторинг на напредъка и на постиженията.

Програмата трябва да се изпълнява в съответствие с Регламент (ЕС) [XXX]* на Европейския парламент и на Съвета [Регламент за изпълнението], който определя правилата за проследяване на разходите и рамката за изпълнението на бюджета. Регламентът съдържа набор от области за интервенция и показатели, които ще бъдат използвани за съответните инвестиции в транспортната и енергийната инфраструктура по МСЕ.

1.4. Предложението/инициативата е във връзка с:

☐ ново действие

☐ ново действие след пилотен проект/подготвително действие[30]

☒ продължаване на съществуващо действие

☐ сливане или пренасочване на едно или няколко действия към друго/ново действие

1.5. Мотиви за предложението/инициативата

1.5.1. Изисквания, които трябва да бъдат изпълнени в краткосрочна или дългосрочна перспектива, включително подробен график за изпълнението на инициативата

Въз основа на положителния опит при изпълнението на МСЕ — Транспорт и МСЕ — Енергетика от 2014 г., Комисията представя предложение за приемника на МСЕ в контекста на подготовката на многогодишната финансова рамка (МФР) за периода след 2027 г. Програмата се съсредоточава върху проекти със силно трансгранично измерение и висока добавена стойност за ЕС, които изискват специално направляване от ЕС, което да се осъществи по координиран начин по границите между държавите членки.

В транспортния сектор МСЕ допринася за завършването на основната мрежа по трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T) до 2030 г. и на разширената основна мрежа до 2040 г. чрез изграждането и модернизирането на инфраструктурата, която се изисква за безпрепятствените трансгранични транспортни операции. Това ще доведе до високоефективна мрежа за транспорт на пътници и стоки. МСЕ също подкрепя адаптирането на

[30] Съгласно член 58, параграф 2, буква а) или б) от Финансовия регламент.

релевантните части от мрежата TEN-T към изискванията на военната мобилност.

В енергийния сектор МСЕ допринася за развитието на проектите от общ интерес и проектите от взаимен интерес, както е посочено в член 18 от Регламент (ЕС) 2022/869, с оглед на насърчаването на завършването на Енергийния съюз, на интегрирането на един ефикасен и конкурентен вътрешен енергиен пазар, и на оперативната съвместимост на мрежите през границите и секторите, с оглед на улесняването на декарбонизацията на икономиката и на насърчаването на енергийната ефективност, и на гарантирането на сигурността на снабдяването. Освен това, МСЕ улеснява трансграничното сътрудничество в областта на енергията от възобновяеми източници чрез трансгранични проекти за енергия от възобновяеми източници или чрез тръжни процедури за нови проекти за енергия от възобновяеми източници по механизма на Съюза за финансиране на възобновяемата енергия.

Програмата следва да започне в началото на следващата МФР в началото на 2028 г. Подробности за изпълнението на програмата като графици на поканите за представяне на предложения, тяхната тема и индикативен бюджет или подробните правила за допустимост и за критериите за възлагане, предоставяне или присъждане ще се определят в работните програми. МСЕ — Транспорт по-специално вече разпределя своите последни финансови средства през 2025 г. и организаторите на големи инфраструктурни проекти ще бъдат изправени пред недостиг на финансиране за оставащите години от текущата МФР. Следователно навременното въвеждане в действие на следващия МСЕ и ранното разпределение на средствата на ЕС към бенефициерите е от съществено значение.

По отношение на механизма за управление на програмата се предлага да се продължи с ефикасното и целево изпълнение под прякото управление на Комисията. Съгласно сегашната МФР, възможното подновено делегиране към изпълнителна агенция, като например Европейската изпълнителна агенция за климата, инфраструктурата и околната среда (CINEA), ще зависи от резултата от анализа на разходите и ползите и свързаните решения, които предстоят.

1.5.2. Добавена стойност от участието на ЕС (може да е в резултат от различни фактори, например ползи по отношение на координацията, правна сигурност, по-добра ефективност или взаимно допълване). За целите на този раздел „добавена стойност от участието на ЕС“ е стойността, която е резултат от действието на равнище ЕС и е допълнителна спрямо стойността, която би била създадена само от отделните държави членки.

Член 171 от ДФЕС оправомощава Съюза да определя проекти от общ интерес в областта на инфраструктурата на трансевропейските мрежи, като същевременно оставя на държавите членки възможността да избират методите на изпълнение. Същият член оправомощава Съюза да подкрепя тези проекти от общ интерес, както и проекти от общ интерес с трети държави.

Мащабът и видът на проблемите, с които се занимава МСЕ, изисква изрично действия на равнище ЕС, тъй като по своето естество тези проблеми имат европейско измерение и могат да бъдат по-ефективно разрешени на равнището на ЕС, което ще доведе до по-големи ползи като цяло, по-бързо изпълнение и намаляване на разходите, ако Комисията координира действията на държавите членки. Финансирането от Съюза е също така подходящото средство за

справяне с финансовите предизвикателства, пред които обикновено са изправени трансграничните проекти: неравномерното разпределение между различните държави членки на ползите от проектите и на разходите във връзка с проектите правят финансирането на тези проекти по-трудно, когато то се осъществява от национални източници на финансиране.

Инфраструктура на TEN-T и TEN-E: Предвид трансграничната им същност, проектите по TEN-T и TEN-E създават значителни положителни външни икономически ефекти на равнището на ЕС и насърчават солидарността между държавите членки, но също така носят специфични предизвикателства за организаторите на проектите, тъй като по природа подлежат на множество юрисдикции, срещат координационни проблеми и често асиметрично разпределение на разходите и ползите. По тази причина те изискват подкрепа на равнището на ЕС. Също така за осигуряването на безпрепятствена военна мобилност в Съюза има нужда от инструмент, който координира финансирането между държавите членки.

Енергия от възобновяеми източници: Трансграничното сътрудничество в областта на енергията от възобновяеми източници между държави членки, или между държави членки и трети държави, е от ключово значение за постигането на целите на Съюза по отношение на декарбонизацията, конкурентоспособността, завършването на вътрешния енергиен пазар и сигурността на доставките по начин, който е ефективен спрямо разходите. Само няколко държави членки обаче обясняват как възнамеряват да създадат рамка за сътрудничеството по съвместни проекти с една или повече държави членки в своите окончателни национални планове в областта на енергетиката и климата, изпратени в съответствие с Регламент (ЕС) 2018/1999. Съществува риск трансграничното сътрудничество да остане под оптималното ниво при липса на финансова помощ от Съюза.

Очаквана генерирана добавена стойност от ЕС (ex-post):

МСЕ осигурява добавена стойност за ЕС чрез развитието на свързаността в транспорта и енергетиката и на трансграничното сътрудничество в областта на енергията от възобновяеми източници, като се съсредоточава върху обществените блага с европейско измерение и върху проекти, които не биха били реализирани без подкрепа от ЕС. По-специално добавената стойност за ЕС, която се реализира чрез МСЕ, се дължи на способността на МСЕ:

– да насочва публичните и частните финанси към целите на политиката на ЕС;

– да осигурява възможност за ключови инвестиции, при които разходите се поемат на национално/местно равнище, докато ползите са осезаеми в европейски мащаб;

– да ускорява преминаването към нисковъглеродна, цифрова и издръжлива инфраструктура.

Подкрепата от ЕС чрез новата програма на МСЕ се съсредоточава върху действията, които носят най-високата добавена стойност за ЕС. По-специално:

В областта на транспорта той обхваща трансграничните участъци и участъците със затруднения предимно по основната и разширената основна мрежа по TEN-T и проектите по приоритетните коридори за военна мобилност на ЕС.

В областта на енергетиката МСЕ цели да подобри интеграцията на енергийния пазар и оперативната съвместимост на енергийните мрежи през границите, декарбонизацията, енергийната ефективност, устойчивостта и сигурността на снабдяването, и да улесни трансграничното сътрудничество в областта на енергетиката, включително енергия от възобновяеми източници. Трансграничните проекти, които отговарят на изискванията за финансиране по МСЕ — Енергетика, представляват липсващите връзки при развитието на енергийна система, която е напълно взаимосвързана и декарбонизирана, тъй като те не са достатъчно насърчавани или приоритизирани от държавите членки и операторите на национално равнище. МСЕ допринася за осъществяването на тези трансгранични проекти като подкрепя специфичните за секторите дейности под формата на проучвания и строително-монтажни работи.

1.5.3. Изводи от подобен опит в миналото

Последващата оценка на МСЕ за 2014—2020 г. и междинната оценка на МСЕ от 2021—2027 г. се провеждат успоредно, и работата е в напреднала фаза.

Предварителните констатации и на двете оценки по МСЕ потвърждават, че програмата се е представила добре към днешна дата. Инструментът е проектиран така, че да е подходящ за посрещането на историческата липса на средства в трансграничната инфраструктура с висока европейска добавена стойност, като се обособява финансиране за тези проекти в един инструмент със специална цел. Съществува добра съгласуваност с други инструменти и политики за финансиране на ЕС, по-специално по отношение на декарбонизацията. Моделът му на управление, използващ покани за представяне на предложения и прякото управление на финансови средства през централизирана служба, е добре пригоден за посрещане на нуждите на програмата и предоставя еднакви условия на конкуренция за заявителите. Финансирането по МСЕ последователно се възприема като незаменимо, като дава възможност на решаващи транспортни и енергийни проекти, които иначе биха се сблъскали със значителни забавяния, намален обхват, или не биха били изпълнени изобщо поради недостатъчно национално или частно финансиране. Извън пряката финансова подкрепа МСЕ има значителен стимулиращ ефект, като привлича допълнителен публичен и частен капитал и действа като стратегическа основа за инвестиции.

1.5.4. Съвместимост с многогодишната финансова рамка и евентуални синергии с други подходящи инструменти

Инициативата е част от предложението за многогодишна финансова рамка за 2028—2034 г.

Фокусът на МСЕ следва да е върху подкрепянето на трансгранични проекти по отношение на мрежите TEN-T и TEN-E, както и на проекти за безпрепятствена военна мобилност в Съюза и проекти в областта на сътрудничеството в областта на енергията от възобновяеми източници.

Инвестициите на държавите членки в мрежата TEN-T съгласно техните национални и регионални планове за партньорство следва да допълват инвестициите по МСЕ, по-специално във връзка с националните участъци, които се свързват към трансграничните връзки, посочени в приложението към

МСЕ, и да финансират инфраструктурата и производството по националната енергийна мрежа.

В сферата на енергетиката националните и регионални планове за партньорство могат да подсилят инвестициите в енергийната инфраструктура, предоставени по МСЕ, например чрез инвестиции в енергийни активи, които по своята природа не са трансгранични, но са също толкова важни за енергийния преход.

Разширяването на коридорите на TEN-T до държави кандидатки и на транспортната и енергийна инфраструктура в трети държави следва да бъде подкрепяно в близко сътрудничество с „Глобална Европа“.

„Хоризонт Европа“ ще продължи да подкрепя научните изследвания и иновации в транспорта и енергетиката, и ще бъде тясно свързан с Европейския фонд за конкурентоспособност чрез разрастването и внедряването на авангардни иновативни решения за карбонизирането, цифровизирането и устойчивостта на транспорта и енергетиката. Европейският фонд за конкурентоспособност също така ще е допълващ по отношение на МСЕ като предлага възможности за гаранции за инфраструктурни проекти.

1.5.5. Оценка на различните налични варианти за финансиране, включително възможностите за преразпределяне на средства

Макар по-тясната свързаност между приоритетите на ЕС в областта на финансирането и в областта на политиката по отношение на плановете да засилва тяхното трансгранично измерение, посредством механизма за насочване, осигуряващ по-силно фокусиране върху трансграничните проекти с висока добавена стойност за ЕС, то изпълнението на трансграничните инфраструктурни проекти посредством плановете би било по-сложно и скъпо както за властите в държавите членки, така и за организаторите на проектите. Ако държавите членки трябва да синхронизират своя дневен ред във връзка с инвестициите с този на съседните държави, то процесът би бил дълъг, както по време на първоначалните преговори по отделните планове, така и в случай на изменения. Германия, например, ще трябва да координира своя национален план с осем съседни държави членки; Унгария — с пет. В случаите, където процесът се забавя в една или повече държави членки, това може да предизвика верижни забавяния. Макар Комисията да би могла да подкрепя тези координационни усилия — както по време на преговорите, така и през предоставянето на техническа помощ чрез плановете — тежестта, носена от властите в държавите членки, ще продължи да бъде значителна. Това също така би повишило значително административната тежест за организаторите на проектите, които ще трябва да изпълнят своите трансгранични проекти по различни национални планове и да представят отчети по отделни схеми за отчитане и одитиране (по една за всяка държава членка).

С оглед на горното оценката на въздействието подчертава, че националните и регионалните планове за партньорство могат да се погрижат за допълнителни инвестиции в трансгранични участъци и в проекти от високо значение за ЕС. Един инструмент със специална цел в областта на прякото управление ще гарантира, че трансграничните проекти се финансират въз основа на

конкурентен подход при подбора на проектите с най-високо качество, зрялост и добавена стойност за ЕС. Бенефициерите имат една-единствена точка за контакти и единна процедура за кандидатстването и за изпълнението на проекта. В допълнение, проектите се наблюдават стриктно от Комисията.

1.6. Продължителност на предложението/инициативата и на неговото/нейното финансово отражение

☐ **ограничена продължителност**

– ☒в сила от 1.1.2028 г. до 31.12.2034 г.

– ☒ Финансово отражение от 2028 до 2034 г. за бюджетни кредити за поети задължения и от 2028 до 2040 г. за бюджетни кредити за плащания.

☐ **неограничена продължителност**

– изпълнение с период на започване на дейност от ГГГГ до ГГГГ,

– последван от функциониране с пълен капацитет.

1.7. Планирани методи на изпълнение на бюджета

☒ **Пряко управление** от Комисията

– ☒ от нейните служби, включително от нейния персонал в делегациите на Съюза;

– ☒ от изпълнителните агенции

☐ **Споделено управление** с държавите членки

☒ **Непряко управление** чрез възлагане на задачи по изпълнението на бюджета на:

– ☐ трети държави или на органите, определени от тях

– ☐ международни организации и техните агенции (да се уточни)

– ☐ Европейската инвестиционна банка и Европейския инвестиционен фонд

– ☐ органите, посочени в членове 70 и 71 от Финансовия регламент

– ☒ публичноправни органи

– ☐ частноправни организации със задължение за обществена услуга, доколкото тези организации разполагат с подходящи финансови гаранции

– ☐ частноправни организации на държава членка, на които е възложено осъществяването на публично-частно партньорство и които разполагат с подходящи финансови гаранции

– ☐ организации или лица, на които е възложено изпълнението на специфични дейности в областта на общата външна политика и политика на сигурност съгласно дял V от Договора за Европейския съюз и които са посочени в съответния основен акт

– ☐ субекти, установени в държава членка и уредени от националното частно право или от правото на Съюза, които удовлетворяват съответните секторни условия за възлагане на усвояването на средства или бюджетни гаранции на Съюза, доколкото тези субекти са контролирани от публичноправни органи или от частноправни организации със задължение за обществена услуга и разполагат с подходящи финансови гаранции, които са под формата на солидарна отговорност на контролните органи или еквивалентни финансови гаранции и които за всяко действие могат да покрият максималния размер на подкрепата от Съюза.

Забележки:

Програмата се изпълнява при пряко и непряко управление в съответствие с Финансовия регламент. Като повторение на подхода от периода 2014—2020 г. и периода 2021—2027 г. по-голямата част от бюджета може да се изпълни чрез делегиране на изпълнителна агенция. В такъв случай само действията за подкрепа от програмата ще бъдат управлявани пряко от Комисията.

2. МЕРКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

2.1. Правила за мониторинг и докладване

Програмата трябва да се изпълнява в съответствие с Регламент (ЕС) [XXX]* на Европейския парламент и на Съвета [Регламент за изпълнението], който определя правилата за проследяване на разходите и рамката за изпълнението на бюджета, включително споразуменията за мониторинг, оценка и докладване за всички програми.

2.2. Системи за управление и контрол

2.2.1. Обосновка на предложените методи на изпълнение на бюджета, механизми за осъществяване на финансирането, начини за плащане и стратегия за контрол

Програмата ще се изпълнява чрез пряко управление. Очаква се тя да бъде делегирана на изпълнителна агенция, като същевременно някои мерки за подкрепа по програмата ще се управляват пряко от Комисията. Съществуващата изпълнителна агенция CINEA разполага с необходимата структура и процеси, за да гарантира непрекъснатото управление на МСЕ.

Програмата ще бъде изпълнена основно чрез безвъзмездни средства, които представляват подходящия инструмент за финансиране за широкомащабни проекти за инфраструктура и за производство на електроенергия.

Стратегията за контрол ще бъде изградена по съответния начин и ще се концентрира върху три ключови етапа от изпълнението на безвъзмездните средства, в съответствие с Финансовия регламент, а именно организацията на поканите и подбора на предложенията, съответстващи на целите в областта на политиката по програмата, оперативният, както и мониторинговите и предварителните проверки, обхващащи осъществяването на проекта, възлагането на обществени поръчки, предварителното финансиране, междинните и окончателни плащания, а също така последващите проверки и плащания.

Очаква се тази стратегия за контрол да донесе резултати от изпълнението, които са в съответствие с показателите, наблюдавани при последното изпълнение на програмата:

~ 100 % от изпълнението на бюджетни кредити за поети задължения и бюджетни кредити за плащания;

~ 100 % от бенефициерите са информирани навреме;

~ 100 % от безвъзмездните средства са заявени навреме;

~ 100 % от плащанията са извършени навреме;

~ рискът при плащане и при приключване на годишна основа под прага на същественост от 2 %.

2.2.2. Информация относно установените рискове и системите за вътрешен контрол, създадени с цел намаляването им

Установените рискове остават до голяма степен същите като тези, установени за предишните версии на програмата:

По-бавно от предвиденото развитие на ключови приоритети (коридори, проекти от общ интерес), дължащо се на недостатъчното навлизане на пазара или на качеството на представените проекти;

Закъснения в изпълнението на проекта;

Липса на налични данни за ефективност или проблеми по качеството на данните;

Евентуални грешки или лошо управление на средствата на ЕС, включително потенциални рискове от двойно финансиране и сложност на правилата

Външни рискове, засягащи по съществен начин инфраструктура и/или приоритети, като например геополитическите рискове или големите климатични събития.

Външни рискове, засягащи наличността на финансиране или пазарните условия, особено ако има намаляване на търсенето на инфраструктура или в предлагането на кредити, какъвто беше случаят по време на последната финансова криза.

Ключовите контролни функции, разработени за предишното изпълнение на програмата, се очаква да останат валидни и да гарантират отделянето на внимание на конкурентоспособността на проектния процес, съсредоточаването върху целите в съответната област на политиката, гарантирането на включването на всички участници, подходящата бюджетна гъвкавост и съгласуваните предварителни и последващи проверки.

Рисковете следва да бъдат преодолени, като се гарантира, че се отделя внимание на конкурентоспособността и подготовката на набора от проекти, като се постави ударение върху приносите на проектите към целите на политиката, като се осигури систематичното включване на всички участници, и като се запази подходяща бюджетна гъвкавост. Наборът от предварителни и последващи проверки ще бъде адаптиран към предполагаемото равнище на риск.

За тази цел посочените проверки ще бъдат подкрепени от ежегодна оценка на риска „отдолу нагоре“, от систематична оценка на рамката за контрол, от подходящо отчитане на отклоненията (регистър на изключенията и случаите на неспазване) и от коригиращи действия, предприети във връзка с препоръките, издадени от службата за вътрешен одит, от Европейската сметна палата или от органа за освобождаване от отговорност.

2.2.3. Приблизителна оценка и обосновка на разходната ефективност на контрола (съотношение между разходите за контрол и стойността на съответните управлявани средства) и оценка на очакваната степен на риска от грешки (при плащане и при приключване)

Разходи за проверките и ползи от тях

Приема се, че най-голямата част от програмата се очаква да бъде изпълнена от изпълнителната агенция CINEA, гарантирайки разход по проверките, сравним с този по текущия МСЕ. Ограниченият брой на безвъзмездни средства, изпълнени пряко от службите на Комисията, може да подлежи на по-високи разходи за контрол, поради ниските отделни стойности на тези безвъзмездни средства и поради липсата на икономии от мащаба.

За проектите, управлявани от изпълнителната агенция, разходите за контрол за настоящия МСЕ бяха разделени на разходи за надзор на равнището на Комисията и разходи за оперативни проверки на равнището на изпълнителния орган.

Разходите за проверки на равнището на Комисията и в двете участващи генерални дирекции се оценяват[31] на около 0,1 % от бюджетните кредити за оперативни плащания на равнището на програмата.

Тези проверки имат за цел да гарантират плавен и ефективен надзор на Агенцията от страна на нейните генерални дирекции и да осигурят необходимата степен на увереност на равнището на Комисията.

Ако другите условия се запазят, следва да се очаква увеличаване на разходите за надзор на равнището на Комисията предвид разширяването на изискванията относно надзора на изпълнителните агенции, както и на допълнителните усилия, които ще са свързани с осигуряването на увереност по отношение на промените по програмата.

CINEA предоставя стабилна среда за контрол. Разходите по контрола на равнището на агенцията се очаква да останат в рамките на или близо до диапазона, наблюдаван през 2021—2024 г. (0,9 % до 1,3 %). Изграждането на капацитета, необходим за адаптиране към промените по програмата или за коригиране на процесите по контрол, може обаче да означава увеличени разходи за проверките. Ползите от проверките са следните:

- предотвратяване на избора на по-слаби или неподходящи предложения;

- оптимизиране на планирането и на използването на средства от ЕС, така че да се запази добавената стойност от ЕС;

- гарантиране на качеството на споразуменията за предоставяне на безвъзмездни средства, избягване на грешки в идентификацията на правните субекти, гарантиране на правилното изчисляване на вноските на ЕС и получаване на необходимите гаранции за правилното използване на отпуснатите безвъзмездни средства;

- откриване на недопустими разходи на етапа на плащането;

- откриване на грешки във връзка със законосъобразността и редовността на операциите на етапа на одита;

- увеличаване на надеждността на информацията, предоставена на Комисията.

Ще бъде разгледана възможността да се въведат опростени варианти за разходите, ако оценката на разходите и ползите докаже положително въздействие на този подход върху процента на грешките, разходите за проверки и ефективността и ефикасността на проверките.

Прогнозно ниво на грешки

[31] Тази оценка не включва стратегическите и политическите аспекти, свързани с програмата, или надзора на делегирани от МСЕ инструменти.

Прогнозният риск и при плащане, и при приключване, се оценява на по-малко 2 % на годишна основа, в същия диапазон както процентите за грешка, наблюдавани за MCE2.

2.3. Мерки за предотвратяване на измами и нередности

Генералните дирекции на Комисията, които отговарят за действията, финансирани по настоящия регламент, са поели ангажимент за защита на финансовите интереси на Съюза в съответствие със стратегията на Комисията за борба с измамите COM(2019) 196 final и нейния ревизиран план за действие COM(2023) 405 final.

Мерките за борба с измамите обхващат по-специално прилагането на превантивни мерки срещу измами, корупция и други незаконни дейности; ефективни проверки; възстановяване на недължимо изплатени суми и, ако се открият нередности, ефективни, пропорционални и възпиращи санкции в съответствие с Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета, Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета и Регламент (ЕО) № 1073/1999 на Европейския парламент и на Съвета.

ГД „Мобилност и транспорт“ и ГД „Енергетика“, както и изпълняващата агенция CINEA, са обновили своите стратегии за борба с измамите и свързаните с тях планове за действие на равнище генерални дирекции, които обхващат целия цикъл на разходите, като вземат предвид пропорционалността и анализа на разходите и ползите от мерките, които ще бъдат приложени, и предоставят възможност за оценка на риска на програмата.

Трите служби ще гарантират, че техният подход за управление на риска от измами се използва за идентифициране на областите с висок риск, при което се вземат предвид специфичният секторен анализ от ГД на разходите и ползите и изготвяният от OLAF анализ на мерките за предотвратяване на измамите и на риска.

Административният мониторинг върху договорите, безвъзмездните средства и свързаните с тях плащания попада в областта на компетентност на CINEA. Стратегията за борба с измамите се актуализира на всеки две години, като последният път е от края на 2024 г. Агенцията разработва свои собствени мерки за борба с измамите, включително стратегия за последващ одит за оценка на законосъобразността и редовността на съответните трансакции и за възстановяване на недължимо платените средства. CINEA подлежи на ежегоден одит от страна на Европейската сметна палата относно верността и точността, както и законосъобразността и редовността на съответните трансакции (приходи и разходи), и освен това на ежегодна процедура по освобождаване от отговорност от страна на Европейския парламент и Съвета на ЕС.

Договорите за отпускане на безвъзмездни средства и за възлагане на обществени поръчки, сключени от изпълняващите генерални дирекции или от CINEA, ще се основават на стандартни образци, които ще определят общоприложимите мерки за борба с измамите, включително правомощия за извършване на одитите, както и на проверките и инспекциите на място, посочени по-горе. Комисията, нейните представители и Сметната палата имат правомощието да извършват одит по документи и на място на всички бенефициери на безвъзмездни средства, всички изпълнители и подизпълнители, които са получили средства от Съюза.

Европейската служба за борба с измамите (OLAF) се оправомощава да извършва проверки и инспекции на място по отношение на икономически оператори, засегнати пряко или непряко от такова финансиране, в съответствие с процедурите, предвидени в Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96, с оглед установяване дали е налице измама, корупция или друга незаконна дейност, накърняваща финансовите интереси на Съюза във връзка със споразумение за отпускане на безвъзмездни средства, решение за отпускане на безвъзмездни средства или договор за финансиране от Съюза. Европейската прокуратура (ЕРРО) ще разполага с необходимия достъп за упражняване на правомощията си в съответствие с Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета.

3. ПРОГНОЗНО ФИНАНСОВО ОТРАЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

3.1. Съответни функции от многогодишната финансова рамка и разходни бюджетни редове, засягащи съществуващите бюджетни редове

По реда на функциите от многогодишната финансова рамка и на бюджетните редове.

Функция от многогодишната финансова рамка	Бюджетен ред	Вид на разхода	Финансов принос			
	Номер	Многогод./ едногод[32].	от държави от ЕАСТ[33]	от държави кандидатки и и потенциални кандидати[34]	от други трети държави	други целеви приходи

- Поискани нови бюджетни редове

По реда на функциите от многогодишната финансова рамка и на бюджетните редове.

Функция от многогодишната финансова рамка	Бюджетен ред	Вид на разхода	Финансов принос			
	Номер	Многогод./ едногод.	от държави от ЕАСТ	от държави кандидатки и и потенциални кандидати	от други трети държави	други целеви приходи
2	05 01 01 Разходи за подкрепа на МСЕ (Транспорт, Енергетика, Военна мобилност)	/Едногод.	НЕ	ДА	ДА	НЕ

32 Многогод. = многогодишни бюджетни кредити / Едногод. = едногодишни бюджетни кредити.
33 ЕАСТ: Европейска асоциация за свободна търговия.
34 Държави кандидатки и ако е приложимо — потенциални кандидати от Западните Балкани.

2	05 02 01 01 — МСЕ — Транспорт	Многого д.	НЕ	ДА	ДА	НЕ
2	05 02 01 02 — МСЕ — Военна мобилност	Многого д.	НЕ	ДА	ДА	НЕ
2	05 02 02 — МСЕ — Енергетика	Многого д.	НЕ	ДА	ДА	НЕ

3.2. Прогнозно финансово отражение на предложението върху бюджетните кредити

3.2.1. Обобщение на прогнозното отражение върху бюджетните кредити за оперативни разходи

– ☐ Предложението/инициативата не налага използване на бюджетни кредити за оперативни разходи

– ☒ Предложението/инициативата налага използване на бюджетни кредити за оперативни разходи съгласно обяснението по-долу

3.2.1.1. Бюджетни кредити от гласувания бюджет

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Функция от многогодишната финансова рамка	Номер	2

			Година	Година	Година	Година	Година	Година	Година	**ОБЩО МФР 2028—2034 г.**
			2028	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	
Бюджетни кредити за оперативни разходи										
05 02 01 01 — МСЕ — Транспорт	Поети задължения	(1а)	4,282	4,455	4,637	4,825	4,517	5,220	5,428	**33,864**
	Плащания	(2а)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	**символичен запис (p.m.)**
05 02 01 02 — МСЕ — Военна мобилност	Поети задължения	(1б)	2,842	2,899	2,609	2,483	2,533	2,214	2,071	**17,651**
	Плащания	(2б)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	**символичен запис (p.m.)**
05 02 02 — МСЕ — Енергетика	Поети задължения	(1б)	3,782	3,936	4,096	4,261	4,432	4,610	4,795	**29,912**

	Плащания	(2б)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	**символичен запис (p.m.)**
Бюджетни кредити за административни разходи, финансирани от пакета за специфични програми										
05 01 01	Разходи за подкрепа на МСЕ (Транспорт, Енергетика, Военна мобилност)	3)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	**символичен запис (p.m.)**
ОБЩО бюджетни кредити за ГД „Мобилност и транспорт“/„Енергетика“	Поети задължения	=1а+1б+3	10,906	11,290	11,342	11,569	11,982	12,045	12,294	**81,428**
	Плащания	=2а+2б+3								

Функция от многогодишната финансова рамка	**4**	„Административни разходи“[35]

ГД	Година	Година	Година	Година	Година	Година	Година	**ОБЩО**

[35] Необходимите бюджетни кредити следва да се определят, като се използват данните за средните годишни разходи, налични на съответната уебстраница на BUDGpedia.

		2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	МФР 2028—2034 г.
• Човешки ресурси		11,672	11,672	11,672	11,672	11,672	11,672	11,672	**81,704**
• Други административни разходи		114,000	114,000	114,000	114,000	114,000	114,000	114,000	**798,000**
ОБЩО ГД „МОБИЛНОСТ И ТРАНСПОРТ“/„ЕНЕРГЕТИКА“		**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**879,672**	**879,704**

ОБЩО бюджетни кредити по ФУНКЦИЯ 4 от многогодишната финансова рамка	(Общо поети задължения = Общо плащания)	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**879,672**	**879,704**

		Година **2028**	Година **2029**	Година **2030**	Година **2031**	Година **2032**	Година **2033**	Година **2034**	**ОБЩО МФР 2028—2034 г.**
ОБЩО бюджетни кредити по ФУНКЦИИ 1—4	Поети задължения								
от многогодишната финансова рамка	Плащания								

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

3.2.2. Прогнозен краен продукт, финансиран с бюджетни кредити за оперативни разходи (не се попълва за децентрализираните агенции)

За целите на мониторинга върху напредъка и постиженията на настоящата програма, показателите за крайния продукт и за резултатите ще отговарят на общите показатели, предоставени съгласно Регламент (ЕС) [XXX]* на Европейския парламент и на Съвета [Регламент за изпълнението].

3.2.3. Обобщение на прогнозното отражение върху бюджетните кредити за административни разходи

– ☐ Предложението/инициативата не налага използване на бюджетни кредити за административни разходи

– ☒ Предложението/инициативата налага използване на бюджетни кредити за административни разходи съгласно обяснението по-долу

3.2.3.1. Бюджетни кредити от гласувания бюджет

ГЛАСУВАНИ БЮДЖЕТНИ КРЕДИТИ	Година **2028**	Година **2029**	Година **2030**	Година **2031**	Година **2032**	Година **2033**	Година **2034**	**ОБЩО 2028—2034 г.**
ФУНКЦИЯ 4								
Човешки ресурси	11,672	11,672	11,672	11,672	11,672	11,672	11,672	**81,704**
Други административни разходи	114,000	114,000	114,000	114,000	114,000	114,000	114,000	**798,000**
Междинен сбор за ФУНКЦИЯ 4	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**125,672**	**879,704**
Извън ФУНКЦИЯ 4								
Човешки ресурси	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)
Други административни разходи	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)
Междинен сбор извън ФУНКЦИЯ 4	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)
ОБЩО	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)	символичен запис (p.m.)

==========

==========

Бюджетните кредити, необходими за човешки ресурси и други административни разходи, ще бъдат покрити от бюджетни кредити на ГД, които вече са определени за управлението на действието и/или които са преразпределени в рамките на ГД, при необходимост заедно с допълнително отпуснати ресурси, които могат да бъдат предоставени на управляващата ГД в рамките на годишната процедура за отпускане на средства и като се имат предвид бюджетните ограничения.

3.2.4. Прогнозни нужди от човешки ресурси

– ☐ Предложението/инициативата не налага използване на човешки ресурси

– ☒ Предложението/инициативата налага използване на човешки ресурси съгласно обяснението по-долу

3.2.4.1. Финансирани от гласувания бюджет

Прогнозните нужди се посочват в еквиваленти на пълно работно време (ЕПРВ)

ГЛАСУВАНИ БЮДЖЕТНИ КРЕДИТИ		Година 2028	Година 2029	Година 2030	Година 2031	Година 2032	Година 2033	Година 2034
• Длъжности в щатното разписание (длъжностни лица и срочно наети служители)								
20 01 02 01 (Централа и представителства на Комисията)		61	61	61	61	61	61	61
20 01 02 03 (Делегации на ЕС)		0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (Непреки научни изследвания)		0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (Преки научни изследвания)		0	0	0	0	0	0	0
Други бюджетни редове (да се посочат)		0	0	0	0	0	0	0
• Външен персонал (в ЕПРВ)								
20 02 01 (ДНП, КНЕ от общия финансов пакет)		2	2	2	2	2	2	2
20 02 03 (ДНП, МП, КНЕ и МЕД в делегациите на ЕС)		0	0	0	0	0	0	0
Ред за административна подкрепа	- в централата	0	0	0	0	0	0	0
	- в делегациите на ЕС	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (ДНП, КНЕ — Непреки научни изследвания)		0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (ДНП, КНЕ — Преки научни изследвания)		0	0	0	0	0	0	0
Други бюджетни редове (да се посочат) — функция 7		0	0	0	0	0	0	0
Други бюджетни редове (да се посочат) — извън функция 7		40	40	40	40	40	40	40
ОБЩО		**103**	**103**	**103**	**103**	**103**	**103**	**103**

3.2.4.3. Общо нужди от човешки ресурси

ОБЩО ГЛАСУВАНИ БЮДЖЕТНИ КРЕДИТИ + ВЪНШНИ ЦЕЛЕВИ ПРИХОДИ	Година 2028	Година 2029	Година 2030	Година 2031	Година 2032	Година 2033	Година 2034
• Длъжности в щатното разписание (длъжностни лица и срочно наети служители)							
20 01 02 01 (Централа и представителства на	61	61	61	61	61	61	61

Комисията)								
20 01 02 03 (Делегации на ЕС)		0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (Непреки научни изследвания)		0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (Преки научни изследвания)		0	0	0	0	0	0	0
Други бюджетни редове (да се посочат)		0	0	0	0	0	0	0
• Външен персонал (в еквиваленти на пълно работно време)								
20 02 01 (ДНП, КНЕ от общия финансов пакет)		2	2	2	2	2	2	2
20 02 03 (ДНП, МП, КНЕ и МЕД в делегациите на ЕС)		0	0	0	0	0	0	0
Ред за административна подкрепа	- в централата	0	0	0	0	0	0	0
	- в делегациите на ЕС	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (ДНП, КНЕ — Непреки научни изследвания)		0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (ДНП, КНЕ — Преки научни изследвания)		0	0	0	0	0	0	0
Други бюджетни редове (да се посочат) — функция 4		0	0	0	0	0	0	0
Разходи за подкрепа за Секретариата за преглед на ефективността		40	40	40	40	40	40	40
ОБЩО		**103**	**103**	**103**	**103**	**103**	**103**	**103**

Предвид като цяло напрегнатото положение по функция 4, както във връзка с персонала, така и с нивото на бюджетните кредити, нуждите от човешки ресурси ще бъдат покрити от служители на генералната дирекция, на които вече е възложено управлението на действието и/или които са преразпределени в рамките на генералната дирекция или други служби на Комисията.

Персонал, необходим за изпълнение на предложението (в ЕПРВ):

•	• **Покрит от наличния понастоящем персонал в службите на Комисията**	• **Извънреден допълнителен персонал***		
•	•	• **Финансиран по функция 7 или „Научни изследвания“**	• **Финансиран от ред ВА**	• **Финансиран от такси**

Длъжности в щатното разписание	61		N/A	
Външен персонал (ДНП, КНЕ, ПНА)	32		10*	

*Десетте нови ЕПРВ отговарят на десетте длъжности, които следва да бъдат получени през 2028 г. за Секретариата за преглед на ефективността по бюджетен ред 02 01 21 02, за което съзаконодателите се споразумяха по време на преговорите по Регламент (ЕС) 2024/2803 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2024 г. относно изпълнението на Единното европейско небе (преработено).

Описание на задачите, които трябва да се изпълнят от:

Длъжностни лица и срочно наети служители	• Разработване на политики и стратегия • Подкрепа за регионални и тематични форуми при идентифицирането на проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес • Координация и взаимодействие с всички заинтересовани страни (държави членки, трети държави, други генерални дирекции и друга институция на ЕС, тематични и регионални форуми и т.н.). • Разработване на работна програма • Процеси на избор • Управление на годишни покани за представяне на предложения и подбор на проекти за финансова подкрепа от ЕС • Оперативно и финансово управление на проекти • Оценки
Външен персонал	• Подкрепа за регионални и тематични форуми при идентифицирането на проекти от общ интерес и проекти от взаимен интерес • Подкрепа за процеси на подбор • Подкрепа за управлението на годишни покани за представяне на предложения и подбор на проекти за финансова подкрепа от ЕС • Подкрепа за финансово управление и управление на проекти • Подкрепа за организирането на оценките

3.2.5. Преглед на прогнозното отражение върху инвестициите, свързани с цифрови технологии

ОБЩО бюджетни кредити за цифрови и информационни технологии	Година **2028**	Година **2029**	Година **2030**	Година **2031**	Година **2032**	Година **2033**	Година **2034**	**ОБЩО МФР 2028—2034 г.**
ФУНКЦИЯ 4								
Разходи за ИТ* (корпоративни)	0,845	0,845	0,845	0,845	0,845	0,845	0,845	**5,915**
Междинен сбор за ФУНКЦИЯ 4	**0,845**	**0,845**	**0,845**	**0,845**	**0,845**	**0,845**	**0,845**	**5,915**
Извън ФУНКЦИЯ 4								

Разходи за информационни технологии, свързани с политиката, по оперативни програми	14,23	14,59	14,967	15,364	15,78	16,217	16,675	**107,823**
Междинен сбор извън ФУНКЦИЯ 4	**14,23**	**14,59**	**14,967**	**15,364**	**15,78**	**16,217**	**16,675**	**107,823**
ОБЩО	**15,075**	**15,075**	**15,075**	**15,075**	**15,075**	**15,075**	**15,075**	**113,738**

*Разходите за ИТ по Функция 4 бяха изчислени съгласно указанието от ГД „Бюджет“: броят на ЕПРВ, умножен по 8200 EUR за ЕПРВ.

3.2.6. Съвместимост с настоящата многогодишна финансова рамка

Предложението е съгласувано с предложението за МФР 2028—2034 г.

Предложението/инициативата:

– ☒ не предвижда съфинансиране от трети страни

– ☐ предвижда следното съфинансиране от трети страни:

Бюджетни кредити в милиони евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

	Година **2028**	Година **2029**	Година **2030**	Година **2031**	Година **2032**	Година **2033**	Година **2034**	Общо
Да се посочи съфинансиращият орган								
ОБЩО съфинансирани бюджетни кредити								

3.3. Прогнозно отражение върху приходите

– ☒ Предложението/инициативата няма финансово отражение върху приходите.

– ☐ Предложението/инициативата има следното финансово отражение:

  – ☐ върху собствените ресурси

  – ☐ върху другите приходи

  – ☐ моля, отбележете, ако приходите са предназначени за конкретни разходни бюджетни редове

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Приходен бюджетен ред:	Налични бюджетни кредити за текущата финансова година	Отражение на предложението/инициативата[36]						
		Година **2028**	Година **2029**	Година **2030**	Година **2031**	Година **2032**	Година **2033**	Година **2034**
Статия …….								

За целевите приходи да се посочат съответните разходни бюджетни редове.

Други забележки (например метод/формула за изчисляване на отражението върху приходите или друга информация).

4. ЦИФРОВО ИЗМЕРЕНИЕ

4.1. Изисквания, свързани с цифрови аспекти

Механизмът за свързване на Европа (МСЕ) ще продължи да подкрепя ИТ инструменти, които са се доказали като ключови за ефикасното и прозрачно управление на проекти. Инструменти като Единното пространство за електронен обмен на данни (SEDIA), eGrants, TENtec, Map-IT, EMI-ECS, QlikSense (или друго решение за търговско разузнаване и анализ на данни, позволяващо визуализиране, проучване и анализиране на данни), Платформата за прозрачност (TP Viewer), CIRCABC, EUSurvey и ARACHNE са от съществено значение в това отношение. Освен това, МСЕ ще продължи да подкрепя дейностите на Комисията по изпълнението, свързани с различни ИТ системи и среди за информационен обмен, предписани от законодателството на ЕС, и инициативи като ESSKY, PRIME KPI, EMSWe, eFTI и т.н.

SEDIA, посредством Портала за финансиране и обществени поръчки, предоставя единна входна точка по отношение на процесите на финансиране и възлагане на обществени поръчки, като централизира данните на участниците и намалява работата, извършвана на ръка. eGrants обхваща целия цикъл по безвъзмездните средства, като така гарантира съгласуваност и проследимост. Map-IT предоставя възможност за кодиране както на качествени, така и на количествени проектни показатели, с които се подкрепя докладването по теми и на равнището на държавите. Комуникационният и информационен ресурсен център за администрации, предприятия и граждани (CIRCABC) улеснява управлението на документи в сътрудничество, с контрол по версиите и многоезичен достъп. EUSurvey се използва за структурирано събиране на данни, а ARACHNE засилва мониторинга по проектите като установява потенциални рискове от измама чрез показатели за обогатени данни и за рискованост.

TENtec, информационната система за трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T), предоставя интерактивни карти и актуализирани доклади, с които подкрепя

[36] Що се отнася до традиционните собствени ресурси (мита, налози върху захарта), посочените суми трябва да бъдат нетни, т.е. брутни суми, от които са приспаднати 20 % за разходи по събирането.

прозрачността, вземането на осведомени решения и обществената информираност. TENtec събира и съхранява географска, финансова и историческа информация относно инфраструктурата на транспортната мрежа на ЕС и съседните държави с цел планиране, вземане на политически решения и мониторинг върху изпълнението на програмата на TEN-T. TENtec е система, изисквана от Регламент (ЕС) 2024/1679. Разработена заедно с държави членки и със заинтересовани страни, тя предоставя всеобхватен преглед на политиката в областта на TEN-T, спомага за проектния мониторинг и подкрепя транспортното моделиране и бъдещото планиране. TENtec също така включва данни за военната мобилност и за инфраструктурата за алтернативни горива (като и двете са в основата на съответните политически приоритети) и е готова да приеме различни видове данни, свързани с политиката, които изискват геопространствено локализиране.

Европейската обсерватория за алтернативни горива (EAFO), която е свързана с TENtec, е ключов ИТ инструмент, с който се подкрепя мониторингът върху прехода към устойчива мобилност, както например е посочено в Регламент (ЕС) 2023/1804 относно инфраструктурата за алтернативни горива. EAFO предоставя всеобхватни и осъвременени данни и статистика по отношение на инфраструктурата за алтернативни горива, навлизането на превозни средства и националните мерки, свързани с политиката, в ЕС. EAFO е ИТ инструментът, който подкрепя изпълнението на правните задължения съгласно Регламент (ЕС) 2023/1804, като например Общата точка за достъп за ЕС по отношение на данните за алтернативни горива.

EMI-ECS е ИТ инструмент, с който се избират и се сключват договори за външни експерти, заети с оценките на предложенията. QlikSense е инструмент, който се използва за статистика и за проектен мониторинг. Платформата за прозрачност и TP Viewer са инструменти, които се използват за предоставяне на обществеността на информация и статистика по отношение на финансираните проекти.

Платформата Единно европейско небе (ESSKY) дава подкрепа на заинтересовани страни при изпълнението на схемата за ефективност и таксуване в рамките на Единното европейско небе (SES). Тя предоставя достъп до съответната информация чрез библиотеки и разполага с функционалност за изпращане на документи.

Системата „Платформа за мениджъри на европейската железопътна инфраструктура и ключовите показатели за ефективност“ (PRIME KPI) дава възможност за мониторинг върху ключови показатели за ефективност, свързани с железопътния транспорт. Тя предоставя на инфраструктурните мениджъри платформа за докладване.

Системата на Европейския съюз за управление на пълномощията за сигурност в СИТС (СУПС на ЕС) подкрепя внедряването на системите и технологиите в СИТС в Европа. Тя се основава на основни елементи, с които се подкрепя сигурната оперативна съвместимост на европейско равнище. Директива 2010/040 относно интелигентните транспортни системи определя ролите на Комисията в СУПС на ЕС.

Единната европейска среда за морско информационно обслужване (EMSWe) е създадена с Регламент (ЕС) 2019/1239 и е правна и техническа рамка за хармонизиране на обмена на административни формалности между морските оператори и властите по време на посещение на пристанище в ЕС. Тя се състои от мрежа от единни национални платформи за морско информационно обслужване, допълнени от общи ИТ компоненти и услуги, управлявани от Комисията.

Средата за обмен на Електронната информация за товарни превози (eFTI) е децентрализирана ИТ архитектура за целия ЕС, създадена с Регламент (ЕС) 2020/1056. Тя ще подкрепя обмена на информация между операторите и компетентните органи за проверки на съответствието по шест регламента и директиви на ЕС в областта на транспорта, както и по над 170 национални правни акта, регулиращи товарните превози в държавите членки.

Решението „Galileo Green Lane“ наблюдава пътната обстановка при пресичането на границата на TEN-T по отношение на пътния товарен превоз и времето за пътуване по отношение на железопътния товарен превоз по коридорите на TEN-T. То предоставя на граничните служители и на превозвачите видимост по отношение на обстановката на границата, като им позволява да видят кои граници са по-натоварени. „Galileo Green Lane“ дава възможност по границите да се покриват изискванията по „зелените ленти“, като позволява забавянето на потока на движение да остава под 15 минути.

Европейското пространство на данни за мобилността (EMDS) следва да дава възможност за откриване и споделяне на данни от съществуващи и бъдещи източници на данни за транспорта и мобилността. В Съобщението за EMDS (COM/2023/751 final) Комисията посочи, че един от основните компоненти представлява портал за (мета)данни, в който всички значими екосистеми от данни могат да споделят метаданни за видовете данни, които управляват, и съответните условия за достъп.

4.2. Данни

Цифровите инструменти, поддържани от МСЕ, имат много различен характер, засягат различни начини за транспорт и различни участници, обменящи информация (служби на Комисията, бенефициери, национални власти, бизнес партньори и т.н.). Следователно инструментите също така обработват широка гама от различни данни. В общи линии те следват принципа на еднократност, като се гарантира в максимална степен повторната употреба на данните и се избягва повторното въвеждане на данни, и същевременно данните се споделят безопасно и сигурно.

4.3. Цифрови решения

Всички описани инструменти са проектирани с цел да насърчават съгласуваността, да подсилват ефикасността и да гарантират оперативната съвместимост, като така подсилват общото качество на процесите, които са в основата на услугите на Комисията, свързани с МСЕ, и подкрепят гладкото прилагане на единния пазар.

4.4. Оценка на оперативната съвместимост

Всички описани цифрови инструменти са вече в употреба от заинтересованите страни. Те показват силна оперативна съвместимост чрез стандартизирани техники за обмен на информация.

Що се отнася до европейското пространство на данни за мобилността, Комисията работи по подробностите за неговото внедряване.

4.5. Мерки в подкрепа на цифровото изпълнение

Описаните цифрови инструменти функционират ефективно, а бъдещите промени или подобрения ще се изпълняват по контролиран и поетапен начин, за да се гарантира непрекъснатост и да се избегнат всякакви смущения при операциите или при изпълнението на регламента.